

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน
ของโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดู กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ของ โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

คณะผู้ศึกษา นางสาวกนกนันทน์ สายอุบล

นางสาวสุนันทวดี ศรีสง่า

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จตุติมา เวชพงศ์

ปีการศึกษา 2552

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ 2. เพื่อเปรียบเทียบเพศของผู้นำเยาวชนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ 75 จังหวัด จำนวน 75 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ย t-test และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 17 ปี เกรดเฉลี่ย 4.00 - 3.50 สถานภาพครอบครัวพ่อแม่อยู่ด้วยกัน และมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ที่ $r = .376$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ $r = -.243$ ที่ระดับนัยสำคัญ.05 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำ

เขวชนที่ $r = -0.317$ ที่ระดับนัยสำคัญ $.01$ และการอบรมเล็ขงดูแบบปฏิเสช มีความสัมพันธ์กับ
คุณลักษณะผู้นำเขวชนที่ $r = -0.318$ ที่ระดับนัยสำคัญ $.01$ ตามลำดับ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน น ของ โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์ จูติมา เวชพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ แนวทางการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติม การปรับ แก้ไข รวมไปถึงแนะนำแนวทางการทำวิจัยเพื่อใช้ในการศึกษาต่อ จนทำให้งานบรรลุผลสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์ และอาจารย์ ทิพย์สุดา พุฒจร กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ให้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณครอบครัวของ นางสาวกนกนันท์ สายอุบล และ ครอบครัวของ นางสาว สุนันทวี ศรีสง่า ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือเรื่องงบประมาณและแนะนำการค้นหาข้อมูลให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ของเยาวชน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ที่คอยช่วยเหลือ ติดตามน้องๆ ในการตอบแบบวัดคุณลักษณะ และขอขอบคุณเยาวชนทั้ง 75 คน ที่สละเวลาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาในครั้งนี้

ผู้ศึกษาขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กนกนันท์ สายอุบล

สุนันทวี ศรีสง่า

กุมภาพันธ์

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
สมมติฐานงานวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	6
นิยามปฏิบัติการ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ.....	9
ความหมายของผู้นำ.....	9
ความหมายของภาวะผู้นำ.....	9
ทฤษฎีและแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำ.....	10
การอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะของผู้นำ.....	15
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	15
ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู.....	16
การพัฒนาเยาวชนกับการเป็นผู้นำ.....	19
ค	
ความหมายของเยาวชน.....	19
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	19
ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการ.....	20
แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน.....	27
หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ผู้นำ.....	28
กระบวนการขัดเกลาทางสังคมกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ผู้นำ.....	30
ความหมายของการขัดเกลาทางสังคม.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	องค์ประกอบของกระบวนการจัดการทางสังคม.....	31
	ตัวแทนการจัดการทางสังคม.....	31
	สถาบันครอบครัว.....	33
	ที่มาของโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3	วิธีดำเนินการศึกษา.....	42
	ประชากร.....	42
	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	43
	การสร้างเครื่องมือในการศึกษา.....	44
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	44
	ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
	สรุปขั้นตอนการทำวิจัย.....	46
4	ผลการศึกษา.....	47
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	47
	ส่วนที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind).....	50
	ส่วนที่ 3 คุณลักษณะผู้นำเยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ.....	50
	ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ จำแนกตามเพศ.....	51
	ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำ เยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
กลุ่มประชากร.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สมมติฐานการวิจัย.....	55
สรุปผลการศึกษา.....	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะในการศึกษา.....	58
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	58
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	6 4
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบสอบถาม.....	65
ภาคผนวก ข รายละเอียดโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ.....	74
ภาคผนวก ค รายชื่อเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ....	78
ภาคผนวก ง แสดงผลข้อมูล SPSS (out put).....	82
ประวัติผู้ศึกษา.....	89

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณลักษณะ ของ ผู้นำ เป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวแต่ละบุคคล เป็นคุณสมบัติที่แต่ละบุคคลมี ไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติหรือลักษณะเหมือนกัน (ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ 2546 : 342) คุณลักษณะ ผู้นำได้แสดงออกทางบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย การแสดงออกต่อผู้อื่น การเข้าใจ ช่วยเหลือ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น หรือผู้นำที่สามารถนำผู้อื่นได้ มีอิทธิพลเหนือผู้อื่นแต่ไม่ใช่อำนาจในทางที่ผิด ได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเคารพนับถือ ความร่วมมือจากผู้อื่น (กิติ ดยัคคานนท์ 2532 : 21) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นเป็นได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิงที่มีความตั้งใจ ใฝ่ใจและสนใจทำงานอย่างแท้จริง ดังตัวอย่างงานวิจัยของ ราตรี ฤทธิสาร (2533) เรื่อง ศึกษาบุคลิกภาพกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรีในเขตการศึกษา 6 ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำในการบริหารงานโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนเกิดความก้าวหน้าไปอีกขั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรีมีความเป็นผู้นำสูง ในด้านการมุ่งงานและมุ่งคน เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบย่อยของพฤติกรรมจะพบว่าผู้บริหารสตรีมีบุคลิกภาพที่ประกอบขึ้นเพื่อเป็นพฤติกรรมผู้นำสูงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ความอดทน ความมีน้ำใจ ความเป็นระเบียบ การรู้สำนึก การเข้าใจผู้อื่น ความสำเร็จ การยอมรับนับถือ การเปลี่ยนแปลง ความมีไมตรีสัมพันธ์ ความเป็นอิสระ ความมีอำนาจ การแสดงตัว การให้ผู้อื่น เอื้ออาทร การก้าวร้าว และความสนใจทางเพศ คุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จไม่จำเป็นต้องเก่งเสมอไป แต่การที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ การไม่ยึดติดกับอำนาจจนเกินไป การมองเห็นผู้อื่นอยู่ในระดับเดียวกับเรา พฤติกรรมเหล่านี้จะทำให้เรากลายเป็นผู้นำที่มีผู้ตามทำงานร่วมกับเราด้วยความเต็มใจ

เยาวชนเป็นอนาคตของชาติ การสร้างเยาวชนให้เป็นผู้นำได้ มาจากองค์ประกอบหลายอย่างร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวเยาวชนเอง ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน แม้กระทั่งหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐและเอกชน ยิ่งในขณะนี้สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ทั้งในด้านสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมอารยธรรมของประเทศตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา เกิดกระแสค่านิยมใหม่ ๆ ทำให้วิถีชีวิตของคนในปัจจุบันเปลี่ยนไป เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น นวัตกรรมใหม่ที่มาสร้างความสะดวกสบายให้กับคนในสังคม การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กที่เป็นเยาวชนของชาติ ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีที่เข้ามาทำ

ให้คนในสังคมต้องปรับตัวเพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม สิ่งที่เกิดขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยนั้น ล้วนเป็นคาบสองคมที่เข้ามาก่อให้เกิดผลดี และทำลายสังคมไทยเราไปพร้อมกัน เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โลกไซเบอร์ โลกที่ผู้คนทันสมัยเข้ามาหาทั้งความรู้ ความสนุกเพลิดเพลิน แต่กลับทำร้ายผู้ใช้งานตามที่เป็นข่าวให้เห็นรายวัน เช่น ปัญหาเด็กไทยติดเกมส์ ปัญหาเด็กถูกล่อลวงทางอินเทอร์เน็ต สถิติจากมูลนิธิกระจกเงาพบว่า ในช่วงปิดเทอมมีเด็กหายบ่อยที่สุด ส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่ติดเล่นไฮไฟฟ์ถูกล่อลวง เฉพาะเดือนมีนาคม ถึง เมษายน 2551 ได้รับแจ้งเด็กหายแล้วกว่า 30 ราย โดยรูปแบบการล่อลวงพบว่ามีมาจากการติดต่อผ่านโปรแกรมไฮไฟฟ์ ที่สามารถโพสต์รูปภาพและโต้ตอบกันได้ นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กที่ถูกล่อลวงไป ส่วนหนึ่งถูกนำไปค้าประเวณีตามร้านคาราโอเกะในหัวเมืองใหญ่และใช้แรงงานตามท่าเรือ เป็นต้น (www.mirror.or.th : 2552)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถาบันครอบครัวจะต้องคอยชี้แนะ อบรมสั่งสอนให้ความรู้กับบุตรหลานของตนควบคู่ไป เพราะเด็กจะมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ การเลียนแบบและการจดจำที่รวดเร็ว พ่อแม่จึงมีหน้าที่คอยอบรม สั่งสอนให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติตนเป็นคนดี สอนในเรื่องของหลักศาสนา หลักคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กได้เติบโตเป็นคนดีของสังคม เด็กจะก้าวไปถึงจุดหมายพ่อแม่จึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญ การอบรมสั่งสอนพัฒนาเด็กตั้งแต่ยังเล็กจะทำให้เขามีพัฒนาการก้าวหน้าไปสู่เด็กฉลาดได้ ตัวอย่างทฤษฎีของ Sigmund Freud การพัฒนาเป็นลำดับขั้น Sigmund Freud เชื่อว่า ประสพการณ์ที่มนุษย์ประสบในแต่ละขั้นพัฒนาการในวัยเด็ก เป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ในวัยผู้ใหญ่อย่างมาก โดยเฉพาะในช่วง 5 ขวบแรกของชีวิตซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาในวัยผู้ใหญ่ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย 2549 : 81) พ่อแม่ผู้ดูแลจึงเป็นส่วนสำคัญ เป็นแบบอย่างสำคัญของการสร้างเด็กให้เติบโตมีพัฒนาการที่ดี โดยเริ่มที่วิธีการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่ละครอบครัวมีวิธีการเลี้ยงดูต่างกัน ซึ่งทำให้เด็กถูกเลี้ยงดูมาต่างกัน นิสัยใจคอต่างกัน ความรู้สึกที่ได้รับ บางครอบครัวพ่อแม่ลูกอาจไม่ได้อยู่ด้วยกันเนื่องจากภาระหน้าที่หรือเหตุผลบางประการของพ่อแม่ เด็กจึงต้องอยู่ในความดูแลของญาติ ปู่ย่าตายาย ซึ่งความรู้สึกของเด็กอาจจะไม่ได้รับความอบอุ่นเท่ากับพ่อแม่ของเขา จึงทำให้เด็กขาดที่พึ่งและรู้สึกเหงาได้ ด้วยเหตุนี้ทำให้สิ่งเลวร้ายในสังคมที่มีอยู่เข้ามาเป็นตัวทำลายเด็กที่กำลังเติบโตใหญ่

นอกจากครอบครัวที่เป็นสถาบันหลักในการอบรมสั่งสอนเยาวชนแล้ว ระบบการศึกษาได้มีความสำคัญไม่แพ้กัน จึงมีการพัฒนาระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การศึกษาไทยพัฒนาขึ้นทัดเทียมกับประเทศอื่น แต่อย่างไรนั้นการพัฒนาทางการศึกษาได้มองถึงความเป็นไปได้ของลักษณะเยาวชนไทย ที่จะพัฒนาเติบโตใหญ่เป็นอนาคตของชาติ โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่เด็ก โดยเน้นการเรียนการสอนในหลักสูตรตำราเรียน และความรู้รอบตัวทั่วไป รวมไปถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้มีความกล้าแสดงออกในสิ่งที่ตนสนใจ เป็นเป้าหมายเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

เมื่อเยาวชนได้เข้ามาอยู่ในโรงเรียน ได้เติบโตขึ้นมาอีกขั้น เขาจะได้พบเห็นและรู้จักคำว่าชุมชน เข้าใจในบทบาทของตนที่ต้องทำร่วมกับผู้อื่นและชุมชนมากขึ้น ดังนั้นชุมชนเป็นองค์ประกอบอีกหน่วยที่ร่วมกันสร้างผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ให้กลับมาพัฒนาประเทศ พัฒนาชุมชน และครอบครัวของตนให้ดีขึ้น ฉะนั้นการสร้างคุณลักษณะผู้นำให้แก่เยาวชน คลื่นลูกใหม่ให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี มีคุณลักษณะของผู้นำที่เหมาะสม มีหลายวิธี ทั้งจากการเรียนรู้ การทำกิจกรรมภายในโรงเรียน การร่วมทำงานกับชุมชนของตนเองเล็ก ๆ น้อย ๆ นอกจากนั้นอาจมีการเข้าอบรม การเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น การได้แสดงออกของความรู้ความสามารถของตนเองบ่อย ๆ จะทำให้เยาวชนแสดงความเป็นผู้นำในลักษณะของตนเองออกมาจากประสบการณ์ที่ได้รับ อบรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัด โครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ขึ้นเพื่อร่วมพัฒนาความสามารถของเยาวชนให้กลายเป็นผู้นำเยาวชนคลื่นลูกใหม่เพื่อกลับมาสร้างเครือข่ายและพัฒนาศักยภาพตนเองให้ดีขึ้น

กรมการปกครองได้เล็งเห็นว่าเยาวชนเป็นผู้ที่มีความสามารถในหลายด้าน หากแต่ยังไม่ได้รับการตอบสนองออกมาเพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ ในปัจจุบันนับได้ว่ามีสิ่งต่าง ๆ ในสังคมมาจุดคึงให้เยาวชนกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร ดังนั้นเยาวชนจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอน การเรียนรู้ สิ่งที่ถูกที่ควร สิ่งใหม่ ๆ วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับกระแสโลก และ นำกลับมาพัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ก่อนที่จะพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป ซึ่งเยาวชนที่มีความสามารถมีอยู่ทั่วประเทศ กรมการปกครองจึงได้จัด โครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนคนเก่ง ได้เปิดโลกทัศน์ ได้ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรมในแบบที่สังคมคาดหวัง รวมไปถึงได้นำความรู้ที่ได้รับกลับมาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ภูมิใจอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและประเทศชาติของตน โดยคัดเลือกเยาวชนจาก 75 จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อคัดเลือกเยาวชนคนเก่งจังหวัดละ 1 คน เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีผลการเรียนดี มีความประพฤติที่เหมาะสมเข้าร่วมโครงการและได้เดินทางไปศึกษาดูงาน เรียนรู้ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด การคัดเลือกของหน่วยงาน ได้เห็นแล้วว่าเยาวชนที่ได้รับการคัดเลือกมีคุณลักษณะเฉพาะตัวในความเป็นผู้นำที่พร้อมทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้แสดงศักยภาพที่มีให้ผู้อื่นได้เห็นและพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น เพื่อให้เยาวชนได้รับความรู้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคม และประเทศต่อไป โครงการดังกล่าวจึงเป็นอีกหนึ่งโครงการที่สร้างคุณลักษณะผู้นำให้แก่เยาวชนรุ่นใหม่ได้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้นและกลับไปช่วยเหลือชุมชนและประเทศชาติในอนาคต

ด้วยโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ มีความน่าสนใจในการคัดเลือกเยาวชน โดยกระบวนการคัดเลือกเข้ามาของเยาวชน 75 คน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนจะส่งเยาวชนที่มี

ความสามารถ ที่ทางโรงเรียนเล็งเห็นความสามารถ มาทำการคัดจากคุณสมบัติให้ตรงตามความต้องการของกรมการปกครองมากที่สุด เลือกเยาวชนคนเก่งเพียงคนเดียว จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดของจังหวัด เพื่อมาเข้าร่วมโครงการ ดังนั้นเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการแต่ละคนมีความความถนัด และความสามารถที่น่าสนใจ มีคุณลักษณะเฉพาะในการเป็นผู้นำให้กับผู้อื่น การเข้าร่วมโครงการจึงเป็นเหมือนแนวทางในการพัฒนาความเป็นผู้นำของเยาวชน เยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี และหลังจากที่เข้าร่วมโครงการได้ รับประโยชน์ ได้รับความรู้ จากการเข้าร่วม โครงการแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการจะได้นำความรู้กลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานต่อไป

ผู้ศึกษาเล็งเห็นถึงความน่าสนใจของเยาวชนในโครงการ ที่มีความสามารถโดดเด่นและใช้ความสามารถที่ตนเองมีก้าวเข้ามาร่วมโครงการ ในด้าน คุณลักษณะความเป็นผู้นำเยาวชน และคุณลักษณะผู้นำมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวที่แตกต่างกัน หรือไม่ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาเยาวชน ให้มีคุณลักษณะของผู้นำต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ
2. เพื่อเปรียบเทียบเพศของผู้นำเยาวชนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ใน โครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

พลังในวัยเยาว์นักศึกษาระดับปริญญาตรี
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษา คือ เยาวชนในโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อใน 75 จังหวัด

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการ พัฒนาตามรอยพ่อ 75 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ของโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ตามแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำของสต็อกคิลล์ (Stogdill) แนวคิดการอบรมเลี้ยงดูของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนด เป็นตัวแปรที่ต้องศึกษาดังนี้

- ตัวแปรอิสระ คือ เพศ การอบรมเลี้ยงดูของ ไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) แบ่งเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล (Authoritative)
2. การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian)
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อย (Permissive)
4. การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting)

- ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของผู้นำ ของสต็อกคิลล์ (Stogdill) แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย
2. ภูมิหลังทางสังคม
3. สถิติปัญญา
4. บุคลิกภาพ
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
6. ลักษณะทางสังคม

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ส่งผลต่อการมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่นำไปสู่การเป็นผู้นำของเยาวชนต่อไป

สมมติฐานงานวิจัย

1. เพศหญิงและเพศชายมีผลต่อคุณลักษณะผู้นำที่แตกต่างกัน
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

นิยามศัพท์

ผู้นำ คือ บุคคลที่ถูกเลือกหรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม เป็นผู้มีศิลปะและความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อฟังและกระทำการตามที่สั่งเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้นำจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจ และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ทั้งนั้น โดยผู้ใต้บังคับบัญชามีความเป็นผู้นำหนึ่งใจเดียวกัน

ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถและศิลปะในการโน้มน้าวใจผู้อื่นหรือผู้ตาม ให้ปฏิบัติกิจกรรมโดยการสื่อความหรือการติดต่อกันให้ร่วมกันกระทำการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ

เยาวชน หมายถึง บุคคลที่อายุระหว่าง 15 - 25 ปี ในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

โครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ หมายถึง โครงการที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้คัดเลือกเยาวชนจาก 75 จังหวัดทั่วประเทศ เช่น อุดรธานี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เลย เป็นต้น จำนวน 75 คน เข้าร่วมกิจกรรม เพิ่มพูนความรู้ ทักษะในการเป็นผู้นำเยาวชนระหว่างวันที่ 27 เมษายน - 1 พฤษภาคม 2552 เพื่อนำกลับมาใช้พัฒนาตนเอง และสร้างเครือข่ายผู้นำเยาวชนให้เข้มแข็ง เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

นิยามปฏิบัติการ

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเลี้ยงดูเอาใจใส่ แนะนำอบรมสั่งสอนเด็กโดยมีการอบรมสั่งสอนและ ควบคุมผสมผสานกันไปเพื่อให้เด็กเป็นคนดีของสังคม ให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งพ่อแม่มีหน้าที่สำคัญที่ต้องอบรมเลี้ยงดูและรวมไปถึงญาติมิตร ครู และผู้ใหญ่ในชุมชน

การอบรมเลี้ยงดูตามแบบของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) มี 4 รูปแบบ

1. แบบมีเหตุมีผล (Authoritative) พ่อแม่ลักษณะนี้จะเลี้ยงดูโดยให้เหตุผลกับลูก มีกฎระเบียบแต่จะคุยกันด้วยเหตุผลเมื่อลูกกระทำความผิด พ่อแม่ลักษณะนี้จะรับฟังความคิดเห็นของลูก ให้ลูกได้แสดงออกในความคิดอย่างประชาธิปไตย เอาใจใส่ดูแลลูก

2. แบบเผด็จการ (Authoritarian) การเลี้ยงดูแบบนี้ คือ การเลี้ยงดูแบบอยู่ในกฎระเบียบ ต้องทำตามกฎระเบียบที่พ่อแม่กำหนดไว้ อยู่ในวินัย ห้ามเถียง เมื่อกระทำผิดต้องถูกลงโทษ พ่อแม่จะแสดงความรักต่อลูกค่อนข้างน้อย ไม่ค่อยแสดงออก แต่มีความคาดหวังให้ลูกได้เรียนสูง ๆ มีวุฒิภาวะสูง

3. แบบปล่อย (Permissive) พ่อแม่ประเภทนี้ไม่ค่อยสนใจลูก ขาดการอบรมสั่งสอน ขาดการชี้แนะ ปล่อยให้ลูกทำตามใจ พ่อแม่ลักษณะนี้จะไม่ค่อยควบคุมลูก ให้เด็กได้รู้จักรับผิดชอบตนเอง จัดระเบียบตนเองเป็นสำคัญ และหลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา พวกเขาถนอมลูก ขอมรับลูก และสื่อความรู้สึกกับลูก แต่ไม่มีวินัย

4. แบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting) พ่อแม่ประเภทนี้ไม่ให้ความสนใจกับลูกไม่ต้องการและไม่รับผิดชอบต่อลูก พวกเขาจะไม่ให้การสนับสนุนหรือควบคุมดูแลลูก มีการปฏิเสธอย่างง่าย ๆ และไม่รับผิดชอบพวกเขา

คุณลักษณะผู้นำเยาวชน คือ พฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงออกในตัวบุคคลเพื่อการเป็นผู้นำให้กับผู้อื่น โดยอาศัยคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ลักษณะทางกาย 2) ภูมิหลังทางสังคม 3) สติปัญญา 4) บุคลิกภาพ 5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) ลักษณะทางสังคม มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะทางกาย คือ บุคลิกภาพ ทั้งภายในและภายนอกของเยาวชนที่แสดงออกมา เช่น ร่างกายที่แข็งแรงสง่า ยิ้มแย้ม ร่าเริง แจ่มใส พุดจาไพเราะ กิริยาสุภาพ เป็นต้น

2. ภูมิหลังทางสังคม คือ เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทุกระดับได้ดี รู้ทันเหตุการณ์ เป็นผู้นำหรือหัวหน้ากิจกรรมอยู่เรื่อย ๆ

3. สติปัญญา คือ เป็นบุคคลที่มีความเฉลียวฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความสามารถในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้กับผู้อื่นได้ดี

4. บุคลิกภาพ คือ เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ในทุก ๆ สถานการณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออก มีหลักคุณธรรม ซื่อสัตย์ ยุติธรรม ตรงต่อเวลา

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน คือ เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นต่อหน้าที่ทำ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นตั้งใจแน่วแน่ในการทำงานให้ออกมาดีที่สุด มีความรับผิดชอบงาน

6. ลักษณะทางสังคม คือ มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นดี ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถประสานงานได้ทั้งกับหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก เป็นผู้ที่ให้เกียรติผู้อื่น และผู้อื่นให้เกียรติตนเองและให้ความนับถือ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ของ โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ” ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ
 - 1.1 ความหมายของผู้นำ
 - 1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ
 - 1.3 ทฤษฎีและแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำ
2. การอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะของผู้นำ
 - 2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู
 - 2.2 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู
3. การพัฒนาเยาวชนกับการเป็นผู้นำ
 - 3.1 ความหมายของเยาวชน
 - 3.2 พัฒนาการของวัยรุ่น
 - 3.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการ
 - 3.4 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน
 - 3.5 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ผู้นำ
4. กระบวนการขัดเกลาทางสังคมกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ผู้นำ
 - 4.1 ความหมายของการขัดเกลาทางสังคม
 - 4.2 องค์ประกอบของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม
 - 4.3 ตัวแทนการขัดเกลาสังคม
 - 4.4 สถาบันครอบครัว
5. ที่มาของ โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ

1.1 ความหมายของผู้นำ

อำนาจชัย ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์ (2548 : 28) ได้ให้ความหมาย ผู้นำ คือ ความรับผิดชอบ ผู้นำที่แท้จริงต้องมีความสำคัญต่อความรับผิดชอบ จะต้องไม่หวังผู้อื่นเกินกว่างานที่จะต้องทำให้สำเร็จ และผู้นำนั้นจะต้องรับผิดชอบไม่เฉพาะแต่งานที่สำเร็จเท่านั้น แต่งานที่ล้มเหลวก็ต้องเต็มใจยอมรับความผิดพลาดนั้นด้วย

สมใจ ลักษณะ (2542 : 252) ได้ให้ความหมาย ผู้นำ คือ ศิลปะและความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจ และมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมโดยใช้กระบวนการสื่อสาร หรือการติดต่อกันกับผู้ร่วมงานจนสามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

กิติ ตย์คานนท์ (2543 : 21) ได้ให้ความหมาย ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับการยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้าและเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางดีหรือทางชั่วก็ได้

สรุปได้ว่า ผู้นำคือ บุคคลที่ถูกเลือกหรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม เป็นผู้มีศิลปะและความสามารถในการจูงใจให้ผู้อื่นเชื่อฟังและกระทำการตามที่สั่งเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยผู้นำจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจ และจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาไปในทางที่ดีและไม่ดีได้ทั้งนั้น โดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

คลิฟ ริกเก็ตส์ (Cliff Ricketts 2001 : 3) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการไปสู่จุดหมายปลายทางหรือการมีอำนาจชักจูงผู้อื่น ไปสู่การบรรลุผลของเป้าหมายส่วนบุคคล หรือเป้าหมายของกลุ่ม

กรีนเบิร์ก และ บารอน (Greenberg and Baron 2003 : 471) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการที่บุคคลมีอิทธิพลต่อกลุ่มสมาชิก สามารถโน้มน้าวให้ทุกคนในกลุ่มทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กลุ่มหรือองค์กรกำหนดไว้” (อ้างถึงใน พิบูล ทีปะปาล 2550 : 220)

เซอโต (Samuel C. Certo 1992) อธิบายว่าภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคนอื่นเพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ (อ้างถึงใน พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ 2545 : 116)

แดฟท์ (Daft 1999 : 5) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน (อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี 2544 : 11)

กิติ ตย์คานนท์ (2543 : 22) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนาจการ โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมใจกับตนดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการดำเนินการนั้นจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถและศิลปะในการโน้มน้าวใจผู้อื่นหรือผู้ตาม ให้ปฏิบัติตามกิจกรรมโดยการสื่อความหรือการติดต่อกันและกันให้ร่วมกันกระทำการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ

1.3 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้นำ

1.3.1 **ทฤษฎีคุณลักษณะ ของผู้นำ (Trait Theories)** ก่อนปี ค.ศ. 1940 การศึกษาเกี่ยวกับผู้นำ มักจะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำ โดยถือว่าผู้นำเป็นผู้มีพรสวรรค์ตั้งแต่เกิด เช่น เป็นผู้ที่มึร่างกายแข็งแรงมาก มีเพื่อนมาก เป็นต้น ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำที่มีผู้ศึกษาไว้ทั้งของต่างประเทศ และประเทศไทย ได้แก่ ทฤษฎีของ ยุกต์ (Yukl), เซอโต (Certo), สโตกคิลล์ (Stogdill), ทีด (Tead) และ กวี วงศ์พุม ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการที่ได้สรุปคุณลักษณะผู้นำของคนไทย

ยุกต์ (Gary A. Yukl 1981 : 70) เห็นว่าผู้นำจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ 2545 : 117)

1. สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี
2. มีความไวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป
3. มีความทะเยอทะยานและมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ
4. มีความตั้งใจแน่วแน่
5. มีความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี
6. มีความเด็ดขาด
7. มีความไวใจได้
8. มีอิทธิพลเหนือคนอื่น
9. มีความริบด่วน
10. มีความกะชั้นกะขอ
11. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
12. มีความอดกลั้น

13. มีความรับผิดชอบ

เซอโต (Samuel C. Certo 1992 : 416) เห็นว่าผู้นำจะต้องมีลักษณะดังนี้ (อ้างถึงใน พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ 2545 : 118)

1. มีความเฉลียวฉลาด
2. เป็นผู้ที่มิวติภาวะทางอารมณ์มั่นคง
3. มีความไวใจได้และมีความทะเยอทะยานต่อความสำเร็จ
4. มีทักษะในการเข้าสังคมและสามารถปรับตัวเข้ากับกลุ่มต่าง ๆ ได้ดี
5. มีความต้องการสถานภาพและตำแหน่งทางสังคม - เศรษฐกิจ

สต็อกคิลล์ (Stogdill 1974 : 74 - 75) ได้สรุปงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ลักษณะของผู้นำที่ดีมีดังนี้ (อ้างถึงใน วรพจน์ นาคนคร 2545 : 49 - 50)

1. ลักษณะทางกาย ผู้นำเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง มีร่างกายสง่า
2. ภูมิหลังทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่มีการศึกษา และมีสถานะทางสังคมดี
3. สถิติปัญญา ผู้นำเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดี และมีทักษะในการสื่อความหมายและการพูด
4. บุคลิกภาพ ผู้นำเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน
6. ลักษณะทางสังคม ผู้นำเป็นผู้สามารถร่วมงานกับคนอื่นได้ มีเกียรติ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เข้าสังคมเก่งมีความเฉลียวฉลาดในการสังคม

ทีด (Tead 1951 : 98) ได้จำแนกคุณลักษณะผู้นำไว้ 10 ประการคือ (อ้างถึงใน วรพจน์ นาคนคร 2545 : 49)

1. เป็นผู้มีความเข้มแข็งในทางกายและใจ
2. รู้จักวัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานดี
3. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
4. ให้ความเป็นเพื่อนและเอื้ออารีต่อผู้ร่วมงาน
5. มีความซื่อตรง
6. มีความรู้ความสามารถสูง
7. มีความเด็ดขาด
8. เป็นผู้ที่เฉลียวฉลาด

9. เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสั่งงานลูกน้อง

10. เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น และศรัทธาต่อความสำเร็จในการทำงาน

กวี วงศ์พูน (2535 : 109 - 110) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะทั่วไปของความเป็นผู้นำซึ่งได้สรุปจากนักวิชาการของไทยได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้

1. ลักษณะท่าทาง คือการวางตัวอย่างเหมาะสม ด้วยการแสดงออกโดยท่าทาง ท่วงที วาจา การปรากฏตัว และการประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ซึ่งจะทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ความกล้าหาญ มีความกล้าหาญทั้งทางกายและทางใจ คืออำนาจทางใจที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อตกอยู่ในอันตรายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ด้วยลักษณะอันสงบและมั่นคง

3. ความเด็ดขาด เป็นความสามารถในการตกลงใจอย่างทันท่วงที และประกาศข้อตกลงใจนั้น ๆ ในลักษณะที่ชัดเจนและมั่นคง สามารถปฏิบัติได้

4. ความไว้วางใจได้ เป็นความเชื่อมั่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในระดับที่สูงกว่า

5. ความอดทน คือความเข้มแข็งทางจิตใจและร่างกายในอันที่จะยืนหยัดต่อสู้กับความเจ็บปวด ความเหนื่อยยาก ความบิบบั่นและความยากลำบากต่าง ๆ

6. ความกระตือรือร้น คือการแสดงออกถึงความสนใจในงานอย่างจริงจังและปฏิบัติอย่างจริงจัง เต็มใจและมองโลกในแง่ดีเสมอ

7. ความริเริ่ม คือการพิจารณาคว่ามีอะไรควรจะทำและจะเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร แม้ว่าจะยังไม่ได้รับคำสั่งก็ตาม

8. ความซื่อสัตย์ คืออุปนิสัยที่ถูกที่ควร และความประพฤติปฏิบัติอันถูกต้อง การซื่อสัตย์ถือว่าเป็นคุณลักษณะผู้นำที่ดียิ่ง

9. คุลยพินิจ คือการเปรียบเทียบข้อเท็จจริง และหนทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ อย่างมีเหตุผล เพื่อประกอบการตกลงใจ

10. ความยุติธรรม คือคุณลักษณะความไม่ลำเอียงหรือมีอคติ และมีความมั่นคงในการบังคับบัญชา เกี่ยวกับการให้รางวัลและการลงโทษ จะต้องเป็นไปตามควรแก่กรณี

11. ความรู้คือสิ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งข่าวสาร เรื่องราวที่เป็นไป ข้อเท็จจริง หลักการรวมทั้งทำให้รอบรู้ในวิชาชีพ

12. ความจงรักภักดี คือการมีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อประเทศชาติ องค์กร หน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้อาวุโส ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

13. ความแนบเนียน คือความสามารถในการที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้ โดยไม่เกิดความขัดแย้งกัน ในแง่ของมนุษย์สัมพันธ์ ความแนบเนียนรวมถึงความสามารถที่จะพูด และกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างเหมาะสม

14. ความไม่เห็นแก่ตัว คือการไม่หาความสะดวกสบายและความก้าวหน้าให้แก่ตนเอง โดยทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อน

สรุป ผู้นำคือ บุคคลที่ถูกเลือกหรือได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำกลุ่ม โดยมี ความสามารถในการเป็นผู้นำ มีแนวคิดของนักวิชาการทั้งชาวไทยและต่างประเทศได้ให้แนวคิด คุณลักษณะของผู้นำไว้แตกต่างกัน คุณลักษณะของผู้นำ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความเฉลียวฉลาด มีความรับผิดชอบ ตั้งใจแน่วแน่ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีสติปัญญาความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะในการพูดและสื่อสาร มีมนุษยสัมพันธ์

1.3.2 คุณลักษณะด้านคุณธรรมกับผู้นำ

หลักของคุณธรรม คือ การคิดด้วยจิตใจที่เป็นกลาง หมายถึง ก่อนจะพูดจะทำสิ่งใด จำเป็นที่จะต้องหยุดคิดก่อน เพื่อรวบรวมสติให้มั่นคง ไม่โอนเอน และเพื่อให้มีจิตใจที่แจ่มใส

คุณธรรม ของนักปฏิบัติ 7 ประการ ได้แก่

1. ความมีศรัทธาที่ถูกต้อง คือ ความเชื่อถือที่หนักแน่น เป็นกลาง มีเหตุมีผลในการเชื่อถือ และกระตือรือร้น ขวนขวายที่จะทำด้วยความพึงพอใจ

2. ความอดสาหะพากเพียร คือ ความเพียรพยายามอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้เกิดความอดทน ไม่ท้อถอย และสามารถดำเนินงานให้ก้าวหน้าเป็นลำดับ

3. ความระลึกรู้เท่าทัน คือ การกระทำที่รู้ตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ประมาท ทำให้มีสติรู้เหตุการณ์ รู้หน้าที่ รู้ความเป็นไปของงานอยู่ตลอดเวลา และช่วยทำให้เกิดความรอบคอบระมัดระวังตัวมากขึ้น

4. ความตั้งใจมั่น คือ การตั้งใจทำงานอย่างมุ่งมั่น และมั่นคงต่อการทำงาน ช่วยทำให้มีจิตใจและความคิดที่เป็นระเบียบ ทำตามจุดประสงค์ของงาน ไม่คิดออกนอกเรื่องงาน

5. ปัญญาความรู้ชัด คือ มีความรู้ที่ถูกต้องชัดเจนในการงานที่จะปฏิบัติ รู้วิธีปฏิบัติ บริหารงานที่ถูกต้อง ช่วยควบคุมความคิดให้สงบอยู่ในระเบียบ ตั้งมั่นในงาน ไม่ผลอพลั้งและลังเลสงสัยในงาน

6. ความตั้งใจจริงที่จะทำให้จนสำเร็จ คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จ โดยเล็งเห็นประโยชน์และความถูกต้องในสิ่งที่ทำ และตั้งใจปฏิบัติงานจนสำเร็จ

7. ความมีสติรอบคอบ ความมีสติจะช่วยให้อ่านใจตาม ควบคุมและ ปรคับประคองความคิด การกระทำทุกอย่างให้อยู่ในแนวทางปฏิบัติ

คุณธรรม 7 ประการนี้ ต่างก็เป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่อง อาศัยกันและเกื้อกูลส่งเสริมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างคุณธรรมให้ครบทุกข้อ เพื่อเป็นฐานรองรับการทำงานให้ประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2548 : 11)

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต (2548 : 14 - 16) กล่าวว่าคนที่สมบูรณ์แบบ หรือมนุษย์โดยสมบูรณ์ ถือได้ว่าเป็นคนที่มีคุณค่าอย่างแท้จริง มีความสามารถในการเป็นผู้นำในหมู่ชนหรือสังคมเพื่อนำพาสังคมเหล่านั้นไปสู่สันติสุขได้ ซึ่งมีหลักคุณธรรม 7 ประการ ที่เรียกว่า สัปปริสธรรม แปลว่า ธรรมของสัปปริสชน คือ คนดี หรือคนที่แท้ ซึ่งมีคุณสมบัติของความเป็นคนที่สมบูรณ์ ธรรมหรือคุณสมบัติ 7 ประการ มีดังนี้

1. ชัมมัญญาตา รู้หลักและรู้จักเหตุ คือรู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต ในการปฏิบัติกิจหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ รู้เข้าใจสิ่งที่ตนเองจะต้องประพฤติดำเนินตามเหตุผล เช่น รู้ว่าตนมีตำแหน่ง ฐานะ อาชีพ การงานของตนเป็นอย่างไร และจะต้องดำเนินงานอย่างไรให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นต้น ตลอดจนรู้ทันหลักความจริงของธรรมชาติ เพื่อปฏิบัติต่อโลกและชีวิตอย่างถูกต้อง ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิต

2. อัตถัญญาตา รู้ความมุ่งหมายและรู้จักผล คือรู้ความหมาย และความมุ่งหมายของหลักการปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนได้กระทำ รู้ว่าที่ตนทำอยู่นั้น ทำเพื่ออะไร จะดำเนินชีวิตอย่างไร หรือควรจะได้บรรลุผลอย่างไร จะเกิดผลดีผลเสียอย่างไรในสิ่งที่ตนทำ ตลอดจนรู้ความหมายของคติธรรม และประโยชน์ที่แท้จริงของชีวิต

3. อัตตัญญาตา รู้ตน คือรู้ว่าตัวเรานั้นเป็นอย่างไร ทั้งฐานะ ภาวะ เพศ ความรู้ ความถนัด ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม และทำการต่าง ๆ ให้สอดคล้องถูกต้องรวมไปถึงการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. มัตตัญญาตา รู้ประมาณ คือรู้จักพอดี เช่นรู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดี การใช้คำพูด และการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนการหลับนอนการดำเนินชีวิต ทำการทุกอย่างด้วยความเข้าใจเพื่อผลดีที่แท้จริง ไม่ทำเพื่อเอาชนะ ความชอบพอหรือเอาแต่ใจตน

5. กาลัญญาตา รู้กาล คือ รู้เวลาอันเหมาะสม ระยะเวลาที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติการต่าง ๆ ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ทันเวลา ตลอดจนรู้จักกะเวลาและวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

6. ปริสัญญาตา รู้ชุมชน คือ รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชน และปฏิบัติตนให้เหมาะสมในถิ่นที่ชุมชน เช่น ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหาต้องปฏิบัติตัวอย่างไร กิริยามารยาท การพูด ประเพณีของชุมชนนั้นเป็นอย่างไร เป็นต้น

7. บุคคลัญญา รู้บุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างของบุคคลว่าแต่ละคนเป็นอย่างไร มีความสามารถ มีคุณธรรม มีอรรถาศัย อย่างไร และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อกันด้วยดี ไม่อคติ

สรุป คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ของการเป็นผู้นำ คุณธรรมที่สำคัญ มีความศรัทธา อุดสาหกรรมเพียร ตั้งใจมั่นคง มีสติ และแนวคิดของ หลักสัจธรรม ที่ให้บุคคลได้รู้จักการปฏิบัติตนและสามารถนำพาผู้อื่นไปสู่จุดมุ่งหมาย และสู่สันติสุข การเป็นผู้นำที่ดีได้นั้นนอกจากบุคลิกภาพ และความสามารถของตนเองแล้ว การมีหลักคุณธรรมจะช่วยให้ตนนั้นมีสติและรู้จักเข้าใจผู้อื่นด้วย

2. การอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะของผู้นำ

2.1 ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545 : 16) กล่าวว่า “การอบรม” (Discipline) หมายถึง การแนะนำสั่งสอน ขัดเกลา และฝึกหัด ที่มุ่งให้เด็กมีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้ผิดรู้ชอบ รู้สิ่งที่ควรและไม่ควรประพฤติปฏิบัติ “การเลี้ยงดู” (Child care) หมายถึง การดูแลในเรื่องอาหาร สุขภาพ ความเป็นอยู่เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม สรุปว่า “การอบรมเลี้ยงดู” หมายถึง การแนะนำสั่งสอนให้เด็กเป็นคนดี มีพัฒนาการแบบองค์รวม คือ มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันเหมาะสมตามเพศและวัย มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 723,877) ได้ให้ความหมาย การอบรมเลี้ยงดูว่า คำว่า “อบรม” หมายถึง แนะนำสั่งสอนให้ซึมซาบเข้าไปจนติดเป็นนิสัย แนะนำชี้แจงให้เข้าใจในเรื่องที่ต้องการ คำว่า “การเลี้ยงดู” หมายถึง ดูแล เอาใจใส่ บำรุง ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจึงหมายถึง การดูแลเอาใจใส่ แนะนำสั่งสอนเรื่องที่สำคัญต้องการให้เข้าใจ และซึมซาบเข้าไปจนติดเป็นนิสัย

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2528 อ้างถึงใน อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ 2545 : 16) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง การเลี้ยงดูเด็กจะมีการอบรมสั่งสอน ควบคุม ผสมผสานไปด้วยเสมอ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ของเด็กนั้นเป็นอันดับแรก ต่อมาจึงมาถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ญาติ ครู และผู้ใหญ่ในชุมชน

ไวยัช เจียมบรรจง (2524 : 17) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ขบวนการปะทะสังสรรค์ ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสมาชิกในกลุ่มสถาบันหรือองค์กร เป็นขบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนถึงชีวิต

สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเลี้ยงดูเอาใจใส่ แนะนำอบรมสั่งสอนเด็กโดยมีการอบรมสั่งสอนและ ควบคุมผสมผสานกันไปเพื่อให้เด็กเป็นคนดีของสังคม ให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งพ่อแม่มีหน้าที่สำคัญที่ต้องอบรมเลี้ยงดูและรวมไปถึง ญาติมิตร ครู และผู้ใหญ่ในชุมชนต่อมา

2.2 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็ก ประพฤติปฏิบัติต่อเด็กที่อยู่ในปกครองของตน รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของ เด็กและพฤติกรรมโดยตรงของเด็กอย่างมาก แบบของการอบรมเลี้ยงดูที่ดีที่เหมาะสมย่อมส่งผลที่ดีต่อ พฤติกรรมของเด็ก

ไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind 1991 : 56-95) ได้เสนอแนวการเลี้ยงดู 4 แบบ คือ

1. เลี้ยงแบบมีเหตุมีผล (Authoritative) พ่อแม่มีลักษณะนี้จะคล้ายกับเผด็จการตรงที่จะ สร้างกฎเกณฑ์ จัดจำกัดและรักษากฎ แต่ไม่ก้าวร้าวหรือเข้มงวด รับฟังเหตุผล คำเรียกร้อง ฟังคำถาม ของลูก มีระเบียบและใช้เหตุผลมากกว่าการลงโทษ พวกเขาต้องการให้ลูก มีความเด็ดขาด เป็นคนมีความ รับผิดชอบต่อสังคม และควบคุมตนเองได้ ดูแลตัวเองได้

2. เลี้ยงแบบเผด็จการ (Authoritarian) พ่อแม่มีสิทธิอำนาจ มีความต้องการและควบคุม แต่ไม่รับผิดชอบ และหวังให้ลูกเชื่อฟังแต่จะไม่อธิบาย พ่อแม่จะกำหนดเงื่อนไขแวดล้อมต่าง ๆ มีการ จัดตั้งกฎระเบียบอย่างชัดเจน และตักเตือนพวกเขา เด็ก ๆ อย่างระมัดระวัง แต่จะไม่ควบคุม พ่อแม่เป็นผู้มี อำนาจสิทธิขาด

3. เลี้ยงแบบปล่อย (Permissive) พ่อแม่ประเภทนี้ไม่ตั้งข้อเรียกร้องจากลูก พ่อแม่ ลักษณะนี้จะไม่ควบคุมลูก พ่อแม่จะให้เด็กได้รู้จักรับผิดชอบตนเอง จัดระเบียบตนเองเป็นสำคัญ และ หลีกเลี่ยงการเผชิญปัญหา พวกเขาถนอมลูก ยอมรับลูก และสื่อความรู้สึกกับลูก แต่ไม่มีวินัย

4. เลี้ยงแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting) พ่อแม่ประเภทนี้ไม่ให้ความสนใจกับลูก ไม่ต้องการและไม่รับผิดชอบต่อลูก พวกเขาจะไม่ให้การสนับสนุนหรือควบคุมดูแลลูก และจะมีการ ปฏิเสธอย่างง่าย ๆ และไม่รับผิดชอบต่อพวกเขา

อ่ำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545 : 20) ได้จำแนกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 6 แบบ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ปฏิบัติต่อเด็ก โดยให้เด็กรู้สึกได้ว่า ตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มี เหตุผล ยอมรับนับถือความคิด ความสามารถของเด็ก โดยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เด็ก ให้อิสระ เด็กในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เอาใจใส่และให้ความช่วยเหลือแนะนำตามความเหมาะสม

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ต่อการปฏิบัติต่อเด็ก โดยไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอนลูก ปล่อยให้ลูกทำตามอำเภอใจ ขาดการชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่สนใจความเป็นอยู่ ไม่ดูแลยามเจ็บไข้ได้ป่วย ให้ความรักแบบลำเอียง หรือดูด่าลงโทษแรงเกินเหตุ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ทำทุกสิ่งตามความพอใจของลูกมากเกินไป รักลูกมากเกินไป โดยเลี้ยงดูแบบให้ทุกสิ่งทุกอย่างตามที่ลูกเรียกร้อง คอยช่วยเหลือทุกอย่างโดยไม่ปล่อยให้เด็กช่วยเหลือตนเองบ้าง พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก และเลี้ยงดูด้วยเงิน

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักจนมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่คอยปกป้องดูแลลูกมากเกินไปไม่让孩子ได้รับอันตรายหรือความลำบากอะไรเลย เลี้ยงลูกเหมือนดั่งไข่ในหิน คอยให้ความช่วยเหลือลูกตลอด โดยลูกไม่ต้องทำอะไรเลยมีเรื่องหรือปัญหาอะไรพ่อแม่จะคอยช่วยเหลือตลอด

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบเคร่งครัด เข้มงวด หมายถึง พ่อแม่ที่มีพฤติกรรมเคร่งครัดทุกอย่างอยู่ในกฎระเบียบ อยู่ในวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ ถ้าลูกไม่ทำตามพ่อแม่จะลงโทษ บ่นว่าอยู่เสมอ พ่อแม่จะติดตามความประพฤติลูกทุกฝีก้าว รู้จีบจับน เจ้าระเบียบ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบคาดหวังเด็กมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่เรียกร้องเอาจากลูก โดยพ่อแม่มีความเคี่ยวเข็ญให้ทำตามตามที่พ่อแม่ตั้งความหวังไว้ พ่อแม่จะกำหนดวิถีชีวิตให้ลูก ต้องทำตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของพ่อแม่

งามดา วนิทานนท์ (2537 : 115 - 124) กล่าวว่าวิธีการเลี้ยงดูเด็ก 5 แบบ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตใจ และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนไทย ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย แบบควบคุมและแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่พ่อแม่รายงานว่า ในการปฏิบัติตนต่อบุตร ตนได้แสดงความรักความเอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขลูกของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับลูกโดยได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ กับลูกมากขึ้นเพียงใด นอกจากนั้นยังได้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ สนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ความสำคัญกับลูก การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากขึ้น เป็นการให้ในสิ่งที่ลูกต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้นการเลี้ยงดูวิธีนี้ จึงเป็นผู้ที่ลูกรักและลูกเห็นความสำคัญของพ่อแม่ ซึ่งจะทำให้ลูกยอมรับฟังความคิดเห็นของพ่อแม่ เชื่อฟังพ่อแม่ได้โดยง่าย และยอมรับพ่อแม่เป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรสามารถจะทำนายได้ว่าตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดาหลังจากที่ตนกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ลงไป

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การลงโทษเมื่อเด็กทำผิดนี้ เป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาได้ศึกษามาก การลงโทษที่ได้มีการศึกษากันนั้นมีหลายวิธี เช่นการใช้อำนาจบังคับ โดยการลงโทษทางกาย การใช้วาจาคุ้ง การริบวัตถุสิ่งของ การงดแสดงความใคร่เมตตา และการตัดสิทธิต่าง ๆ โดยอาจแบ่งการลงโทษได้เป็น 2 ประเภทคือ การลงโทษทางกาย และลงโทษทางจิต การลงโทษทางกายเป็นการลงทำให้เจ็บกาย เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมของบิดามารดาที่มักใช้กันมากและบ่อยกว่าการให้รางวัลเมื่อเด็กทำความดี ซึ่งการเพิกเฉยเมื่อเด็กทำความดีเป็นการลงโทษเด็กทางอ้อม เพราะจะทำให้เด็กไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งดีหรือไม่และจะต้องทำซ้ำอีกหรือไม่ ซึ่งการลงโทษเด็กทางกายนั้นจะทำให้เด็กเกิดความก้าวร้าว ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า และสามารถยับยั้งพฤติกรรมเพียงชั่วคราว ส่วนการลงโทษทางจิตใจจะเสริมสร้างจริยธรรมให้เด็ก ยับยั้งพฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กได้ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตเหมาะสมกว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงและเด็กชายที่มีอายุเกิน 7 ปีขึ้นไป

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม การควบคุมมาก หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม แล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็ก ส่วนการควบคุมน้อย หมายถึง การสอนให้เด็กรู้จักคิด และตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำอะไร และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก อย่างไรก็ตาม การเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเหมาะสมที่จะใช้กับเด็กในระยะก่อนวัยรุ่นและเหมาะสมกับเด็กหญิง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเหมาะสมในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไปและเหมาะสมกับเด็กชาย

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็ว หมายถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝนจากบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กพึ่งตนเองได้เร็วและไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากและนานเกินไป

กล่าวโดยสรุป จากแนวคิดของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) และนักวิชาการท่านอื่นๆ ได้มีผู้ให้ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายรูปแบบต่างกัน จึงสามารถสรุปได้เป็นรูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล คือ การที่พ่อแม่ได้อธิบายเหตุผลให้ลูกได้เข้าใจว่าสิ่งไหนควรทำหรือไม่ควรทำ ปล่อยให้ลูกได้ตัดสินใจเอง รับฟังเหตุผลของลูกเมื่อเขากระทำความผิด ใช้เหตุผลมากกว่าการลงโทษ พ่อแม่เลี้ยงลูกให้ความรัก ความอบอุ่น และเชื่อมั่นในตัวลูก

2. การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ คือ การที่พ่อแม่เลี้ยงดูลูกโดยการออกคำสั่งให้เด็กทำตาม พ่อแม่จะมีอำนาจมาก หวังให้ลูกเชื่อฟัง มีวินัยมาก แต่ไม่รับผิดชอบลูกเมื่อลูกกระทำผิดก็มักจะลงโทษ พ่อแม่จะไม่ปล่อยให้ความรักความอบอุ่นกับลูก ห่างเหินกัน

3. การเลี้ยงดูแบบปล่อย คือ พ่อแม่ประเภทนี้จะไม่ค่อยสนใจลูก ไม่สนใจที่จะอบรมสั่งสอน ขาดการชี้แนะ ปล่อยให้ลูกทำตามใจ ไม่ค่อยตั้งความหวังกับลูก ปล่อยให้ลูกช่วยเหลือตัวเอง ปล่อยให้ลูกช่วยเหลือตัวเองได้ เปิดโอกาสให้ลูกได้ทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง

4. การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ คือ พ่อแม่ในลักษณะนี้จะปล่อยให้ลูกทำตามใจตนเอง โดยไม่สนใจลูกว่าจะเป็นอย่างไร ไม่รับผิดชอบลูก เลี้ยงดูแบบปล่อย ไม่สนับสนุนหรือควบคุมดูแลลูก

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ ไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) มาทำการศึกษา ซึ่งแบ่งการเลี้ยงดูออกเป็น 4 แบบ คือ แบบเผด็จการ แบบมีเหตุมีผล แบบปล่อย และแบบปฏิเสธ

3. การพัฒนาเยาวชนกับการเป็นผู้นำ

3.1 ความหมายของเยาวชน

ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 ว่า “เยาวชน” หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่าสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ ยกเว้นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส (สมบูรณ์ บุญฤทธิ์ 2544 : 146)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 915) ให้ความหมายของคำว่า เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522 : 1 - 3) กล่าวว่า เยาวชน หมายถึงผู้ที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี (อ้างถึงใน ปพฉน ฐิติวัฒนา 2535 : 44)

องค์การสหประชาชาติ นิยามคำว่า “เยาวชน” คือบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี (Youth and the United Nation www.un.org : 2009)

สรุปได้ว่า เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ ระหว่าง 15 - 25 ปี ยกเว้นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

3.2 พัฒนาการของวัยรุ่น

สุชา จันทน์เอม แบ่งช่วงอายุของเด็กวัยรุ่น (2529 : 3 - 4 อ้างถึงใน รรรรยา บุญถนอม 2548 : 5) ได้ดังนี้

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) อายุ 13 - 15 ปี ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเพศหญิงและชาย สำหรับเพศหญิงสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มก็คือการมีประจำเดือน มีขนขึ้นตามอวัยวะเพศ ส่วนเด็กชายจะสังเกตได้จากการหลั่งน้ำอสุจิกครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศน้ำเสียงที่พูดจะแตกพร่า สำหรับหญิงนอกจากมีประจำเดือนเป็นครั้งแรกแล้ว สัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายก็เปลี่ยนไป โดยเฉพาะด้านอวัยวะเพศและการเจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากต่อมต่าง ๆ ผลิตซอร์โมน ไปบารุงมากขึ้น ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนี้เป็นระยะที่เดือนให้เราเห็นวาระยะของวัยรุ่นได้ใกล้เข้ามาแล้ว

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) อายุ 15 - 18 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกายจิตใจ และความนึกคิด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้น มีการเปลี่ยนแปลงมากและสิ้นสุดเมื่อถึงวุฒิภาวะของวัยรุ่น กล่าวคือ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ดึงดูดความสนใจของเพศตรงข้าม หญิงจะมีใบหน้าอím ริมฝีปากเต็ม ดวงตาเป็นประกาย ผมดำยาวสลวย ตะโพกกลม ฯลฯ ชายจะมีใบหน้ายาว แก้มตอบ คางเหลี่ยม กรามแข็งแรง ไหล่กว้าง แขนขายาว เริ่มมีหนวดและเคราสมลักษณะชายชาติ ในด้านจิตใจนั้นส่วนใหญ่เป็นผลพลอยได้จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย แม้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเป็นสิ่งปกติของเด็ก ทุกคนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ตาม แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late A Adolescence) อายุ 18 - 21 ปี ในระยะนี้การพัฒนาการของวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งมักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิต เด็กวัยรุ่นตอนนี้นี้มักพยายามปรับปรุงร่างกายของตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงด้วยตนเอง ตามปกติวัยรุ่นตอนปลายมักมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างสิ่งประทับใจต่าง ๆ เพื่อที่จะแสดงว่า ตนไม่ใช่วัยรุ่นต่อไป ทั้งนี้เพื่อต้องการสร้างความประทับใจว่าขณะนี้เขาโตเต็มที่แล้วและย่อมจะมีสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่และพยายามลอกเลียนแบบผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า เยาวชนคือ บุคคลที่มีอายุ ระหว่าง 15 - 25 ปี ยกเว้นบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส เยาวชนหรือวัยรุ่นนั้นจะมีพัฒนาการแตกต่างกันออกไปตามช่วงของอายุวัย โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย ความคิด สติปัญญา ให้มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้

3.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการ

3.3.1 ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Ericson)

อีริกสันเป็นลูกศิษย์ของ فروยด์ แต่มีความเชื่อต่างกับ فروยด์ในเรื่องอิดกับอีโก้ อีริกสันให้ความสำคัญอีโก้มากกว่าอิด และถือว่าการพัฒนาการของคนต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจเป็นสำคัญ ปัจจัยเหล่านี้จะทำให้การพัฒนาการของเด็กแต่ละขั้นมีสุขภาพจิตที่ดีและมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพในขั้นต่อ ๆ ไปตลอดชีวิต (วิภาพร มาพบสุข 2540 : 105 - 107) ทฤษฎีของ فروยด์และอีริกสันนั้นมีความแตกต่างกัน โดย فروยด์เน้นว่าการแสวงหาความสุขจากส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ปาก ทวารหนัก อวัยวะเพศ เป็นต้น เป็นจุดกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมและพัฒนาบุคลิกภาพในรูปแบบต่าง ๆ เป็นขั้น ๆ ตามลำดับตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น อีริกสันเน้นว่าลักษณะสัมพันธภาพที่บุคคลมีกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ เพื่อน สามี-ภรรยา และข้อขัดแย้งทางสังคมจิตใจ (Psychosocial) เป็นจุดกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมและพัฒนาบุคลิกภาพในรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับ ตั้งแต่เกิดจนถึงวัยสูงอายุ ข้อขัดแย้งทางจิตใจนั้นมีลักษณะแย้งกันเป็นคู่ ๆ ทั้ง 8 ขั้นตอน ตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึงวัยสูงอายุ จะต้องพัฒนาให้พึงมีพึงเป็นขึ้นในโครงสร้างของบุคลิกภาพอย่างสมดุลกัน บุคคลจึงมีโครงสร้างบุคลิกภาพอย่างมั่นคง (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2544 : 46 - 47) ทฤษฎีจิตสังคมแบ่งออกเป็น 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (Trust VS Mistrust)

ขั้นที่อยู่ในวัยทารก วัยนี้ต้องการการยอมรับเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมถูกต้องจากพ่อแม่ เช่น การให้ความเอาใจใส่ การให้นม การฝึกการขับถ่าย การถูกสัมผัส ถูกอุ้ม มีผู้พูดให้ฟัง สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กได้รับความอบอุ่น พ่อแม่จะต้องตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างสม่ำเสมอเพราะเด็กมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการตอบสนองเมื่อมีความต้องการ และสามารถสัมผัสได้ถึงความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่ แต่ถ้าเด็กไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการบ่อย ๆ ครั้ง เด็กจะเกิดความหวาดระแวงและความไม่ไว้วางใจ

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเอง – ความสงสัยไม่แน่ใจตนเอง (Autonomy VS Shame and Doubt)

ขั้นนี้อยู่ในวัย 1 - 3 ปี วัยนี้เป็นวัยที่สามารถช่วยตัวเองได้มากขึ้น เช่น เด็กสามารถเดินได้ พูดได้ และมีความเจริญเติบโตแข็งแรงขึ้น จึงทำให้เด็กมีอิสระพึ่งตนเองได้ เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และอยากรู้อยากเห็น เด็กในวัยนี้เริ่มรู้พฤติกรรมหลายอย่างที่ถูกระบุโดยสังคม ดังนั้นพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูจึงจำเป็นต้องใช้คำพูดอธิบายให้เด็กเข้าใจว่าสิ่งใดควรกระทำสิ่งใดไม่ควรกระทำ ควรหลีกเลี่ยงการดูเมื่อเด็กกระทำไม่ถูก ควรให้เด็กเกิดความอาย (Shame) และสงสัยตัวเอง (Doubt) ว่าตนเองทำไม่ถูก เพราะทั้งสองสิ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และความมีอิสระ ทำอะไรได้ด้วยตนเองมากกว่ามีความสงสัยและไม่มั่นใจตนเอง

ขั้นที่ 3 ความคิดริเริ่ม – ความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt)

ขั้นนี้อยู่ในวัย 3 - 6 ปี เป็นวัยที่มีความคิดริเริ่มอยากจะทำอะไรด้วยตนเอง ดังนั้นการส่งเสริมที่ดีคือการให้เล่น เพราะจะทำให้เด็กได้ทดลองทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การขับรถยนต์ เด็กเล่นที่เหมือนของผู้ใหญ่ การเล่นเป็นครู - นักเรียน เด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่ชอบมีอิสระ ฟังตนเอง มีความคิดริเริ่ม ผู้ใหญ่จึงควรส่งเสริมให้ถูกต้อง หากการพัฒนาถูกขัดขวาง จะทำให้เด็กไม่อยากคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้เขารู้สึกไม่มีคุณค่า และมีปมด้อย

ขั้นที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร – ความรู้สึกมีปมด้อย (Industry VS Inferiority)

ขั้นนี้อยู่ในวัย 6 - 12 ปี ธรรมชาติของเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีการพัฒนาการด้านสติปัญญา ร่างกาย และรู้กฎเกณฑ์ของสังคมดี มีเหตุมีผล เด็กจะชอบทำอะไรด้วยตนเอง ถ้าเด็กได้รับคำชมจากผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กเกิดความขยันหมั่นเพียรและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ในทางกลับกันถ้าหากเด็กถูกตำหนิบ่อย ๆ จะทำให้เขารู้สึกเบื่อและมีปมด้อย มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง

ขั้นที่ 5 ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง – ความสับสนในบทบาท (Self-Identity VS Role Confusion)

ขั้นนี้อยู่ในวัย 12 - 19 ปี เด็กในขั้นนี้จะรู้จักวิเคราะห์ตนเอง เช่นรู้ว่าตนเองคือใคร รู้จักคิดว่าตนเองจะประกอบอาชีพอะไรเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ รู้ถึงการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางเพศ ทางความคิด การตัดสินใจ ความมีอุดมการณ์ ทัศนคติและการคบเพื่อน โดยเฉพาะการคบเพื่อนเด็กจะจริงจัง และวิตกกังวลว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ถ้าเด็กวัยนี้มีเอกลักษณ์ของตนเอง (Ego Identity) เขาจะมีความมั่นใจตนเอง และพร้อมจะก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีอาชีพที่จะทำในอนาคต แต่ถ้าเด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่รู้ว่าตนจะทำอะไร หรือมีบทบาทอย่างไร จะทำให้เขาสับสนในบทบาท ไม่มีหลักการของตนเอง ไม่รู้ความต้องการของตนเอง เขาจะดำเนินทิศทางโดยไม่มีจุดหมาย สับสน จะทำตามผู้อื่น เลียนแบบผู้อื่น หรืออาจจะใช้เวลานานในการค้นพบความต้องการของตนเอง เด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่ผู้ใหญ่จะต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็กทั้งคำพูดและการกระทำ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้ใหญ่รักและหวังดี

ขั้นที่ 6 ความผูกพัน – การแยกตัว (Intimacy VS Isolation)

ขั้นนี้จะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ระยะต้น (Young Adulthood) อายุระหว่าง 20 - 40 ปี เป็นวัยที่บุคคลเริ่มที่จะรู้จักตนเองมีจุดมุ่งหมายในชีวิตอย่างไร ประกอบอาชีพอะไร และพร้อมที่จะรู้จัก ทำความสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศมากขึ้นพร้อมที่จะสร้างครอบครัวใหม่ขึ้นได้ นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่ต้องการเพื่อนสนิทที่จะสามารถรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนเองมีอยู่ได้ ต้องการที่จะแบ่งปันประสบการณ์ที่ตนเองมีกับเพื่อน สิ่งที่เป็นอันตรายสำหรับวัยนี้ คือ การไม่สามารถสร้างความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับ

บุคคลอื่นได้ แต่กลับมีแต่ความรู้สึกอยากชิงดีชิงเด่น ทะเลาะเบาะแว้งกับคนอื่นจนไม่มีเพื่อนสนิท และในที่สุดก็ต้องอยู่คนเดียว

ขั้นที่ 7 การกระทำประโยชน์ให้สังคม – การคิดถึงแต่ตนเอง (Generativity VS Stagnation)

ขั้นนี้อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง อายุประมาณ 40 - 65 ปี อีริกสันอธิบายว่า วัยนี้เป็นวัยที่ห่วงเพื่อนร่วมโลก หรือห่วงเยาวชนรุ่นหลัง อยากจะให้ความช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนคนรุ่นหลัง ๑ ต่อไป เช่นสั่งสอนบุตรหลานของตน สั่งสอนลูกศิษย์ เพื่อจะได้ปลูกฝังเยาวชนรุ่นหลังให้เป็นคนดีต่อไป ส่วนคนที่มีปัญหาในวัยนี้จะรักแต่ตนเอง ไม่ห่วงผู้อื่น เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 8 ความพอใจในตนเอง – ความสิ้นหวัง (Ego Integrity VS Despair)

ขั้นนี้อยู่ในวัยบั้นปลายของชีวิต การพัฒนาบุคลิกภาพในวัยนี้จึงเป็นผลรวมจากการพัฒนาบุคลิกภาพของขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 7 หากการพัฒนาทั้งเจ็ดขั้นดี เมื่อถึงวัยชราก็จะรู้จักชีวิตที่สงบสุข มีชีวิตที่ดี เป็นนายตัวเอง มีความพอใจในชีวิตของตนเอง ไม่กลัวตาย ตรงกันข้ามกับคนที่มีปัญหาในการพัฒนาชีวิตขั้นต้น ๆ และแก้ไขไม่ได้ ปัญหาเหล่านี้จะติดตามอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นบุคคลที่ไม่พอใจตนเอง ไม่เคยทำประโยชน์ให้ใคร รู้สึกสิ้นหวังและผิดหวังในบั้นปลายชีวิตหาความสุขไม่ได้

สรุปได้ว่า อีริกสันให้ความสำคัญอีโกมากกว่าอิด และถือว่าพัฒนาการของเด็กต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคม เพื่อพัฒนาที่ดีในแต่ละขั้นและมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพตลอดชีวิต โดยแบ่งขั้นการพัฒนาทั้งหมด 8 ขั้น เริ่มตั้งแต่ขั้นทารกที่ยังมาสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งต้องการการไว้วางใจได้ และพัฒนาการต่อ ๆ มาจนถึงการช่วยเหลือตนเอง การเข้าสู่สังคม นึกถึงตนเองรวมไปถึงการนึกถึงและทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น จนถึงขั้นสุดท้าย ความพอใจในสิ่งที่ตนมีและไม่กลัวกับจุดจบของชีวิตคือความตาย

3.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการหาว่าปัญญาของเพียเจท์ (Piaget's Theory of Intellectual Development)

เพียเจท์เป็นนักจิตวิทยาชาวสวิส เรียนจบปริญญาเอกทางวิทยาศาสตร์ สาขาชีววิทยา หลังจากได้รับปริญญาเอก เพียเจท์ได้ไปทำงานกับนายแพทย์บีเนต์และ ไชมอน ผู้ซึ่งเป็นผู้แต่งข้อทดสอบทางเชาวน์ปัญญาขึ้นเป็นครั้งแรก จากการทำงานกับการทดสอบเชาวน์ปัญญาเด็ก ทำให้เพียเจท์พบว่าคำตอบของเด็กเล็กกับคำตอบของเด็กโตต่างกัน เด็กเล็กจะตอบผิด และคำตอบของเด็กเล็กและเด็กโตจะมีความคิดแตกต่างกัน การคิดค้นทฤษฎีหาว่าปัญญาของเพียเจท์จึงมีรากฐานมาจากการช่วยงานบีเนต์ และนอกจากนี้เพียเจท์ยังได้ทำการศึกษาการพัฒนาทางเชาวน์ปัญญาของลูกและเด็กคนอื่น ๆ ด้วย

ในทัศนะของเพียเจต์เชื่อว่า การเจริญเติบโตทางสมองของเด็ก ส่วนหนึ่งมาจากวุฒิภาวะและการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งจะทำให้เด็กดูดซึมประสบการณ์ใหม่ๆ ให้รวมอยู่ในโครงสร้างของเขาว์ปัญญา การปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้ เพียเจต์กล่าวว่า ระหว่างระยะเวลาจากทารกจนถึงวัยรุ่น คนเราจะค่อย ๆ ปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการทางเขาว์ปัญญาออกเป็น 4 ขั้น ดังตารางสรุปและรายละเอียดดังนี้ (วิภาพร มาพบสุข 2540 : 108 - 111)

ตารางที่ 1 สรุปพัฒนาการทางเขาว์ปัญญา 4 ขั้น ของเพียเจต์

ขั้นพัฒนาการ	อายุโดยประมาณ	รายละเอียด
ระยะประสาทการรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor)	แรกเกิด - 2 ขวบ	1. ทารกติดต่อกับ โลกภายนอก โดยอาศัยการสัมผัสและการเคลื่อนไหว 2. ทารกเรียนรู้ว่าวัตถุไม่ได้มีอยู่ เมื่อเขาไม่สามารถมองเห็น
ระยะก่อนปฏิบัติการ (Preoperation)	2 - 7 ขวบ	1. เด็กสามารถใช้คำหรือความคิดแทนวัตถุต่าง ๆ ได้ 2. เด็กมีความคิดเชิงตรรกอย่างมีเหตุผล
ระยะปฏิบัติการ (Concrete Operation)	7 - 11 ขวบ	1. เด็กสามารถใช้ภาษาได้อย่างดี 2. เด็กมีความคิดเชิงตรรกอย่างมีเหตุผล
ระยะปฏิบัติการอย่างเป็นทางการ (Formal Operation)	11 ขวบจนถึงวัยรุ่นผู้ใหญ่	1. บุคคลมีความคิดเชิงนามธรรมได้ 2. บุคคลสามารถสร้างและทดสอบสมมติฐานได้

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ขั้นที่ 1 ระยะประสาทการรับรู้ และการเคลื่อนไหว (Sensorimotor) แรกเกิด - 2 ขวบ

เพียเจต์ได้กล่าวโดยสรุปว่า วัยนี้เป็นวัยที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายเพียเจต์ได้แบ่งขั้น Sensori - motor ออกเป็น 6 ขั้น ซึ่งสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปขั้นที่ 1 เด็กวัยแรกเกิด - 2 ขวบ

ขั้นพัฒนาการ	อายุ	ลักษณะพัฒนาการ
1.1 Reflexive หรือ ปฏิกริยา	แรกเกิด - 1 เดือน	- เด็กทารกใช้พฤติกรรมปฏิกริยาสะท้อน

สะท้อน		โดยประสาทอัตโนมัติที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด การควบคุมแม่ นมขวด - การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้
1.2 Primary Circular Reaction (ทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ)	1 - 3 เดือน	- เด็กวัยนี้จะทำพฤติกรรมง่าย ๆ ซ้ำ ๆ เช่น การกำมือและเปิดออกซ้ำ ๆ กัน - เด็กสนใจอยู่กับการเคลื่อนไหวและทำพฤติกรรมโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย
1.3 Secondary Circular Reaction (ทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ มีจุดมุ่งหมาย)	4 - 6 เดือน	- เป็นขั้นที่เด็กทำอะไรโดยมีจุดมุ่งหมายจะมีการทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ และสนใจผลของพฤติกรรมนั้นแสดงว่าเด็กในขั้นนี้สนใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม
1.4 Coordination of Secondary Reaction (รู้ถึงความสัมพันธ์ของ 2 สิ่ง)	7 - 10 เดือน	- เด็กวัยนี้สามารถแก้ปัญหาได้โดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตช่วย เช่น การหาของที่ซ่อนไว้ได้ แต่วก่อนหน้านี้ไม่สามารถทำได้แสดงว่าเด็กเข้าใจเกี่ยวกับความมีตัวตนของวัตถุ - เด็กสามารถแยกสิ่งที่ตนต้องการและไม่ต้องการได้ - เด็กสามารถเลียนแบบได้
1.5 Tertiary Circular Reaction (ทำพฤติกรรมลองผิดลองถูก)	11 - 18 เดือน	- เด็กวัยนี้เริ่มทดลองพฤติกรรมในลักษณะลองผิดลองถูกและสนใจผลของพฤติกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น - การกระทำพฤติกรรมมีจุดมุ่งหมาย มีความคิดริเริ่มซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของ

1.6 Beginning of Thought (การเริ่มต้นใช้ความคิด)	18 - 22 เดือน	การพัฒนาเชาวน์ปัญญา - เด็กในวัยนี้สามารถใช้ความคิดในการแก้ปัญหาเพราะเด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง - เด็กใช้วิธีการแก้ปัญหาทั้งแบบลองผิดลองถูกและแบบใช้ความคิดในลักษณะอนุมานถึงเหตุและผลได้ - เด็กสามารถมีจินตนาการก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม - เด็กมีความจำสามารถเลียนแบบพฤติกรรมจากผู้ใหญ่โดยอาศัยความจำ จำเป็นต้องเห็นจากตัวอย่างจริง ๆ

สรุป ขั้นที่ 1 ระยะประสาทการรับรู้และการเคลื่อนไหว (Sensori-motor) เป็นขั้นการพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาระยะก่อนที่เด็กจะพูดและใช้ภาษาได้ โดยเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เด็กสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่งแต่อธิบายออกเป็นภาษาพูดไม่ได้ มีการกระทำแบบเลียนแบบ มีจินตนาการทางความคิด และจดจำสิ่งที่เห็นได้

ขั้นที่ 2 ระยะก่อนการปฏิบัติการ (Preoperation) 2 - 7 ขวบ

เด็กที่อยู่ระดับเชาวน์ปัญญาในขั้นนี้มีโครงสร้างของสติปัญญาที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุที่อยู่รอบ ๆ ตัวได้ มีการพัฒนาการทางด้านภาษา สามารถใช้คำพูดเพื่ออธิบายวัตถุที่เห็น หรือสามารถคิดในใจ มีการเล่นสมมติบทบาทเหมือนผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจึงไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ระยะปฏิบัติการ (Concrete Operation) 7 - 11 ขวบ

การพัฒนาการในขั้นนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เด็กสามารถอ้างอิงเหตุผลโดยไม่ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ตามลักษณะรูปร่าง มีความคิดในมุมกลับได้ เด็กในวัยนี้สามารถมีความคิดในใจ รู้จักคิด รู้จักเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ได้

ขั้นที่ 4 ระยะปฏิบัติการอย่างเป็นทางการ (Formal Operation) 11 ขวบจนถึงวัยผู้ใหญ่

การพัฒนาการในขั้นนี้เป็นการพัฒนาเขาวนปัญญาและความคิดของเด็กเป็นขั้นสุดยอด เด็กสามารถคิดเป็นนามธรรมได้วิเคราะห์ถึงที่มาที่ไปได้ คิดถึงเหตุและผลตามหลักวิทยาศาสตร์ (วิภาพร มาพบสุข 2540)

สรุปได้ว่า เพียงเท่านี้ได้ศึกษาถึงพัฒนาการด้านเขาวนปัญญา ตั้งแต่ช่วงวัยทารกจนถึงการเป็นผู้ใหญ่ แต่ละช่วงจะมีพัฒนาการทางความคิด การแสดงออกที่แตกต่างกัน เมื่อยังอยู่ในวัยทารก ไม่สามารถพูดได้จะแสดงออกมาทางกิริยาท่าทาง สื่อถึงสิ่งที่ต้องการ และมีพัฒนาการขึ้นมาเรื่อย ๆ เกิดการเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว มีพฤติกรรมเลียนแบบ และเมื่อโตขึ้นถึง 11 ขวบจะมีความคิดในใจ รู้จักคิด รู้จักเปรียบเทียบ และต่อมาเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ จะสามารถคิดวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่ควรจะเป็นในด้านต่าง ๆ

3.4 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน

การพัฒนาเยาวชนมีแนวคิดพื้นฐาน 6 ประการคือ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 อ้างถึงใน ปพฉน วิถีวัฒนา 2535 : 44 - 45)

1. เยาวชนมีเกียรติ สิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ หลักความเชื่อพื้นฐานในการพัฒนาจึงมิใช่การหลอหลอมเพื่อให้เยาวชนแปรสภาพตามแต่จะต้องการได้โดยปราศจากการคำนึงถึงศักยภาพ พลัง และบทบาทของเยาวชนในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง การพัฒนาสังคมและความสามารถในการตัดสินใจได้ด้วย

2. การพัฒนาคนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิต โดยรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงแต่ละช่วงชีวิตซึ่งจะมีความแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ปรากฏชัดเจนกล่าวคือ ความยากจน สภาพทุโภชนาการ การมีโรคภัยไข้เจ็บ ความด้อยโอกาสทางการศึกษา การไม่รู้ สิ่งเหล่านี้มีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาเยาวชน เยาวชนที่เป็นปัญหาสังคมส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้

4. เยาวชนเป็นช่วงชีวิตที่คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้น เยาวชนเป็นผู้สืบเนื่องมรดกวัฒนธรรมและความอยู่รอดของชาติ จึงต้องมีการดูแลเอาใจใส่ให้มากขึ้น เพื่อให้เยาวชนเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ

5. เยาวชน เป็นผู้ได้รับการพัฒนา และสามารถเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาในอนาคตได้ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้แก่เยาวชนอย่างเต็มที่ และการพัฒนาเยาวชนนั้น ไม่เฉพาะแต่การพัฒนาที่เยาวชนเข้าร่วมไปถึงการพัฒนาสังคมด้วยร่วมด้วยเพื่อช่วยในการพัฒนาเยาวชน

6. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนและลงทุนสูงดังนั้นจึงระวังมิให้การพัฒนากิดการสูญเปล่า

ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังที่สังคมต้องการในการพัฒนาเยาวชนให้มีบทบาทที่เยาวชนพึงประพฤติปฏิบัติ โดยอาจแบ่งความคาดหวังต่อบทบาทเยาวชนได้ 6 ประการ (ปพนณี ฐิติวัฒนา 2535 : 46 - 52)

1. เยาวชนไทย คือ สมาชิกของครอบครัวและสังคมที่จะต้องอบรมสั่งสอน ให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ทั้งในยามสงบและยามสงคราม
2. เยาวชนไทย คือ กำลังในการปกป้องรักษาบ้านเมือง จึงต้องอบรมให้มีวินัยแบบทหารและมีความรู้สึกในเรื่องชาตินิยม
3. เยาวชนไทยคือ พลังในทางเศรษฐกิจ จะต้องพัฒนาให้กำลังในการผลิตที่พอเพียงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยอาศัยโรงเรียนเป็นเครื่องมือในการผลิตที่สำคัญ
4. เยาวชนไทย คือ พลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงต้องพัฒนาให้เท่ากันทั้งในคุณภาพและปริมาณ โดยอาศัยการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยได้กระจายออกสู่เยาวชนในชนบทด้วย
5. เยาวชน เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรม เพื่อที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต เพื่อความอยู่รอดของสังคม ดังนั้นเยาวชนจะต้องเรียนรู้ทั้งการเรียนตามหลักสูตร กีฬา ศิลปวัฒนธรรม และการบำเพ็ญประโยชน์ตามความจำเป็น เพื่อให้เยาวชนเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมต่อไป
6. เยาวชน เป็นทั้งผู้รับและผู้ดำเนินการพัฒนา โดยเฉพาะเยาวชนในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูง จะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า ในการกระจายการพัฒนาไปสู่ผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นเยาวชนจะต้องมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเองและการมีวินัยในตนเอง

สรุปได้ว่า เยาวชนเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติและเป็นช่วงที่คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ ดังนั้นการพัฒนาเยาวชนจะต้องพัฒนาทั้งตัวเยาวชนและพัฒนาสังคมควบคู่กันไป เนื่องจากเยาวชนจะเดินทางไปในทางที่ดีหรือไม่ดีนั้นส่วนหนึ่งมาจากสังคม เราจึงต้องพัฒนาเยาวชนให้เขาได้รับรู้สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีโดยเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม เปิดโอกาสให้เยาวชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ไม่ปิดกั้น โอกาสที่เยาวชนจะได้รับ ได้พัฒนาตนเอง เพราะเยาวชนจะเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาปกป้องประเทศ เป็นสิ่งที่สังคมคาดหวังกับเยาวชนว่าจะดำเนินไปในทิศทางใด

3.5 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนกับการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้นำ

กรมการพัฒนาชุมชน, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน (2551) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดภารกิจเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เป็นการเพิ่มขีดความสามารถศักยภาพให้กับชุมชนเอง โดยเน้นสร้างผู้นำชุมชนรุ่นใหม่หรือคนหนุ่มสาว เพื่อก้าวเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนในอนาคต กรมการพัฒนาชุมชนจึงส่งเสริมให้สร้างความพร้อมให้แก่ผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ โดยจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ไทย - สวีเดนขึ้นมา โดย

โครงการดังกล่าวได้จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2536 เป็นรุ่นที่ 1 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2552 เป็นรุ่นที่ 16 โดยผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเยาวชนอายุระหว่าง 18 - 24 ปีซึ่งได้ทำการคัดเลือกจากเยาวชน 75 จังหวัด และเยาวชนจากประเทศสวีเดน เยาวชนที่ได้รับคัดเลือกจะต้องลงไปปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนทั้งในภาค ประเทศไทยและภาคประเทศสวีเดน ทั้งนี้จะได้เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และวิถีชีวิตโดยพำนักอยู่กับครอบครัวรับรอง โครงการดังกล่าวเยาวชนจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และได้นำ วัฒนธรรมของไทยไปเผยแพร่ให้คนต่างชาติได้รู้จักประเทศไทยด้วย

นอกจากนี้ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ร่วมมือกับกรมเอเชียตะวันออก ในการ รับเยาวชนจากประเทศเวียดนาม จำนวน 20 คน มาพักกับครอบครัวรับรองเพื่อศึกษาคุณงาน แลกเปลี่ยน ความรู้วิถีชีวิต และทำกิจกรรมกับผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ของไทย อายุระหว่าง 18 - 22 ปี อันจะเป็นการ พัฒนาภาวะผู้นำ และเพิ่มมุมมองวิสัยทัศน์ให้กับผู้นำชุมชนรุ่นใหม่ รวมทั้งเป็นการสร้างสัมพันธภาพ อันดีทั้งในระดับบุคคล ชุมชนและประชาชาติ

สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มส่งเสริมศีลธรรมในเด็กและเยาวชน, กรมการศาสนา (2550) สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มส่งเสริมศีลธรรมในเด็กและเยาวชน กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญของเยาวชน ที่จะเติบโตไปเป็นกำลังของประเทศชาติ เยาวชนในขณะนี้ได้ถูกสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ครอบงำ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมตะวันตกที่ลัทธิไหลเข้ามาจนทำให้เยาวชนลอกเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ควร หรือการติดยาเสพติด การเที่ยวกลางคืน ดังนั้นจึงต้องสร้างเกราะป้องกัน ต้องปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท ดังนั้นกรมการ ศาสนาจึงได้จัดโครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก และเยาวชน มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมด้านวิชาการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ วัตถุประสงค์โครงการเพื่อเสริมสร้างจิตใจของเด็กและเยาวชนให้มีสำนึกในคุณธรรม และสามารถ นำเอาหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

การปีโตรเลียมแห่งประเทศไทย (2009) ได้จัดกิจกรรมเพื่อสังคม โดยเยาวชนได้เข้าร่วม โครงการเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เช่น โครงการ 5 ส. คู่เยาวชน เป็นการเสริมสร้างวินัย ให้กับเยาวชน โดยใช้หลัก 5 ส. ที่การปีโตรเลียมแห่งประเทศไทย ได้ใช้ในองค์กร มาจัดอบรม เผยแพร่ และให้ความรู้กับเยาวชนในโรงเรียนต่าง ๆ และจัดงานวัน Big Cleaning Day ให้แก่โรงเรียนและมอบ อุปกรณ์การทำความสะอาด เพื่อให้เยาวชนได้สร้างวินัยให้กับตนเองต่อไป เป็นต้น นอกจากนี้มีการ ออกค่ายรักษัพลังงาน เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักการใช้พลังงานอย่างประหยัดอีกด้วย

ธนาคารไทยพาณิชย์ (2009) ธนาคารไทยพาณิชย์ กิจกรรมเพื่อสังคมเป็นอีกหนึ่งนโยบายของ ธนาคารที่ให้ความสำคัญควบคู่ไปกับการประกอบธุรกิจ เพื่อสนับสนุนองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ รวมไปถึงการจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมและอีกหนึ่งกิจกรรมคือกิจกรรมด้านการ

พัฒนาเยาวชน ซึ่งจัดกิจกรรม โครงการพัฒนาเยาวชนเพื่อเพิ่มศักยภาพ และมุ่งเน้นให้เยาวชนได้รู้จักการดำเนินชีวิตอย่างมีสติ รู้จักตัวเอง และรู้เท่าทัน สิ่งต่าง ๆ อาทิเช่น โครงการกล้าใหม่ใฝ่รู้ โดยให้เยาวชน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เยาวชนได้แสดงความสามารถ ในการคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็น อย่างในส่วนในระดับอุดมศึกษา ได้จัดแข่งขันโครงการ “กล้าใหม่... สร้างสรรค์ชุมชน” ซึ่งอยู่ในส่วนย่อยของโครงการ กล้าใหม่...ใฝ่รู้ปีที่ 4

สรุปได้ว่าเยาวชน เป็นบุคคลที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี เยาวชนจะมีพัฒนาการไปตามช่วงอายุพัฒนาการที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปและความสามารถในการคิดและรับรู้สิ่งใหม่ ๆ ได้มากขึ้น เยาวชนจึงเป็นกำลังสำคัญของสังคมและประเทศชาติในการพัฒนาประเทศในอนาคต ดังนั้นความคาดหวังของสังคมต่อเยาวชนจึงเป็นเรื่องที่หลายฝ่ายต้องช่วยเหลือกันในการพัฒนาเยาวชน จึงมีการอบรมสั่งสอนตั้งแต่ที่บ้าน จนเมื่อเข้าสู่สังคมเพื่อพัฒนาเยาวชนตามที่สังคมคาดหวัง นอกจากนี้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ในการเป็นผู้นำ เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมต่อไป

4. กระบวนการขัดเกลาทางสังคม

4.1 ความหมายการขัดเกลาทางสังคม

บูม และ เซลซนิก (Boom & Selznick 1973) อธิบายไว้ 2 ความหมาย คือ ในมุมมองของสังคม กระบวนการขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมและการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ และในมุมมองของแต่ละบุคคล กระบวนการขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติ และระดับความทะเยอทะยาน (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548 :

16)

เมอร์เซอร์ และ เมอร์ตัน (Mercer & Merton 1958) กล่าวว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้และรับวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี บรรทัดฐานทางสังคม อุปนิสัย คุณค่าของระบบสังคมที่อยู่ไว้เป็นของตนเอง และยอมทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นนิสัย (อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548 :

17)

สุพัตรา สุภาพ (2544 : 38) การขัดเกลาทางสังคมเป็นการเรียนรู้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การขัดเกลาทางตรงเป็นการบอกหรือสอนกันโดยตรง เช่นพ่อแม่สอนลูก ครูสอนนักเรียน และการขัดเกลาทางอ้อมซึ่งเกิดจาการสังเกตและลอกเลียนแบบ ทั้งสองทางนั้นเป็นกระบวนการของมนุษย์ใน

สังคมหนึ่ง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองด้วย

สรุปได้ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลหนึ่งเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ขอมทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นนิสัย โดยได้รับการขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีอยู่ร่วมในสังคมได้

4.2 องค์ประกอบของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

กระบวนการขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งแบ่งการขัดเกลาออกได้เป็น 3 ด้านได้แก่ (ศศิธร อภิลิทธินิรันดร์ 2541 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548 : 19)

1. การขัดเกลาทางด้านจิตใจ ได้แก่ การถ่ายทอดในเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคม (Social Value) หมายถึงการถ่ายทอดในเรื่องความคิด ความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมที่สังคมเห็นว่ามีคุณค่าในตัวเอง และมีการบำรุงรักษาเพื่อถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังในสังคม เพื่อให้คงอยู่ต่อไป โดยไม่สามารถคิดออกมาเป็นมูลค่าได้ แต่มีคุณค่าต่อมนุษย์ทางด้านจิตใจ อาทิความคิด ความเชื่อ และทัศนคติเกี่ยวกับ ศีลธรรม จรรยา ศิลปะ และขนบธรรมเนียมและประเพณี

2. การขัดเกลาทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การถ่ายทอดในเรื่องที่เกี่ยวกับ

2.1 ความรู้ต่าง ๆ (Social Knowledge) เป็นการถ่ายทอดทั้งความรู้ที่เป็นทางการ โดยเป็นการเรียนรู้หลักสูตรในตำราเรียน ความรู้รอบตัวทั่วไป

2.2 ทักษะ ความชำนาญ (Social Skill) เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ รวมไปถึงถึงวิชาชีพ ที่จะถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังมีวิชาอาชีพคิดตัวเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

3. การขัดเกลาทางด้านพฤติกรรม ได้แก่ การถ่ายทอดในเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

3.1 บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) เป็นการถ่ายทอดกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผน หรือคตินิยมที่สังคมสร้างไว้ เพื่อให้คนในสังคม ได้ยึดถือและปฏิบัติตามสถานการณ์เมื่อมนุษย์มีการติดต่อสัมพันธ์กัน

3.2 บทบาททางสังคม (Social Role) เป็นการถ่ายทอดสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่เกิด โดยที่บทบาทนี้จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสถานภาพและความเป็นตัวตนของมนุษย์ ทำให้ทราบถึงหน้าที่ การวางตัว และสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติ มนุษย์ทุกคนล้วนมีบทบาทหน้าที่ของตน ตัวบทบาทนี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปเมื่อมนุษย์มีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.3 พฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior) เป็นการถ่ายทอดการกระทำต่าง ๆ ซึ่งพฤติกรรมทางสังคมนี้ สอดคล้องกับบทบาททางสังคมที่มนุษย์แต่ละคนได้รับในแต่ละสถานการณ์

โดยการขัดเกลาทางสังคมด้านพฤติกรรมนี้ ก็เพื่อให้เกิดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมเห็นว่าถูกต้องเหมาะสม หรือเป็นพฤติกรรมที่สังคมมุ่งหวังให้เกิดการแสดงออก

4.3 ตัวแทนการขัดเกลาทางสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2544 : 42) กล่าวว่า ตัวแทนการขัดเกลาทางสังคมมีอยู่ 6 กลุ่ม คือ

1. ครอบครัว เป็นสถาบันพื้นฐานที่ขัดเกลามนุษย์ให้รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ หรืออะไรถูกอะไรผิด ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ อารมณ์ ทักษะคิดและความประพฤติของเด็กเป็นอย่างยิ่ง การอบรมจึงครอบครัวจะเป็นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการอบรม สั่งสอนในสิ่งที่ถูกที่ควร หรืออาจจะเกิดจากการเลียนแบบของเด็กจากผู้ปกครองเอง

2. กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีวัยใกล้เคียงกัน โดยอาจจะรวมกลุ่มเป็นสมาคม ชมรมที่ตนสนใจ กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อทัศนคติของวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่งเพราะเด็กมีแนวโน้มต้องการอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกัน ดังนั้นการคบเพื่อนจึงมีความหมายเป็นอย่างมากเพราะบางครั้งเพื่อนอาจจะสอนให้ทำตามกฎระเบียบหรือฝืนกฎเกณฑ์ในสังคมได้

3. โรงเรียน โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็กในการที่จะได้รับความรู้ ความคิดต่าง ๆ และวิชาการอย่างเป็นทางการ โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันเป็นสถานที่สำคัญในการขัดเกลาเด็ก ตลอดจนทำให้เด็กมีโอกาสได้พบปะเพื่อนรุ่นเดียวกัน โรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อเด็กทั้งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและทัศนคตินิสัยใจคอของเด็ก

4. กลุ่มอาชีพ เป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในสังคมซึ่งแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีคุณค่าหรือระเบียบกฎเกณฑ์ไปตามอาชีพของตน ซึ่งแต่ละอาชีพจะมีความแตกต่างกันไป เช่น ครูแตกต่างจากพยาบาล วิศวกรแตกต่างจากชาวประมง เป็นต้น

5. ตัวแทนศาสนา เป็นตัวแทนในการขัดเกลาคนหรือแนะนำแนวทางให้คนที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อเป็นเป้าหมายในการกระทำ โดยให้คนมีชีวิตตั้งอยู่ในความไม่ประมาท มองโลกในแง่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม

สำหรับบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับศาสนาอย่างใกล้ชิด ศาสนาก็มีอิทธิพลไม่น้อยเพราะหลักศีลธรรมและจริยธรรมของโลกมาจากศาสนา หลักจริยธรรมกลายเป็นหลักของกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา ทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามกฎหมาย สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อคิดเตือนใจไม่ให้บุคคลกระทำผิด

6. สื่อมวลชน สื่อมวลชนมีหลายแขนง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมเพราะสื่อมวลชนมีทั้งที่ให้ความเพลิดเพลินและความรู้ อิทธิพลของสื่อมวลชนจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับแต่ละคน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังว่าครอบครัวจะมีการสอนลูกให้รู้จักเหตุและผลในการรับสื่อ เลือกเฟ้นสื่ออย่างไร

ตัวแทนที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคลตามที่สังคมต้องการเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

4.4 สถาบันครอบครัว

สนธยา พลศรี (2545 : 148) กล่าวว่าสถาบันครอบครัว (Family Institution) เป็นสถาบันแรกสุดที่มีขนาดเล็ก เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เป็นผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู จัดเกลาให้มนุษย์มีชีวิตรอดและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ครอบครัวมีหน้าที่ 1) สร้างสมาชิกใหม่ให้แก่สังคม 2) ควบคุมพฤติกรรมทางเพศของบุคคลในสังคมให้เหมาะสม 3) เลี้ยงดูสมาชิกใหม่ของสังคม คือบุตรของตนให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ 4) การให้ความรัก ความอบอุ่น ความหวังและกำลังใจให้แก่สมาชิก 5) การขัดเกลาทางสังคม 6) การกำหนดสถานภาพ และบทบาทของบุคคล 7) หน้าที่ทางเศรษฐกิจ 8) รักษาเพิ่มพูนและถ่ายทอดทางวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิก หน้าที่ของสถาบันครอบครัวเป็นหน้าที่ที่สำคัญ เป็นสถาบันที่คอยดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และสั่งสอนฝึกฝนลูกหลานของตนให้รู้จักการดำเนินชีวิตด้วยตนเองและเป็นคนดีของสังคม หากพ่อแม่ ครอบครัวทำหน้าที่ของตนบกพร่องจะทำให้ลูกหลานของตนมีปัญหา และกลายเป็นปัญหาของสังคมภายหลัง

สรุปได้ว่า กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลหนึ่งเกิดการเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม ขอมทำตาม กฎเกณฑ์ของสังคมในชีวิตประจำวันจนกลายเป็นนิสัย โดยได้รับการขัดเกลาทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีอยู่ร่วมในสังคมได้ การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ขัดเกลาทั้งด้านจิตใจ สติปัญญาการรับรู้ ทักษะ และด้านพฤติกรรมที่จะปฏิบัติตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข โดยตัวแทนของการขัดเกลามีทั้งหมด 6 สถาบันคือ ครอบครัว โรงเรียน วัด สื่อ เพื่อน กลุ่มอาชีพ ร่วมกันช่วยขัดเกลาเยาวชนของชาติให้เป็นคนดี โดยครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เพราะจะอยู่ใกล้ชิดกับเยาวชนบุคคลมากที่สุด ดังนั้นครอบครัวจึงต้องดูแลอบรมสั่งสอนก่อนที่เยาวชนจะเข้ามาสู่สังคมที่ต้องเผชิญต่อไป

5. ที่มาของโครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ”

ด้วยกรมการปกครอง เป็นหน่วยงานสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาตามแนวทางที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานไว้ให้แก่ประชาชนคนไทยให้สามารถดำรงตนได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของการพัฒนาด้วยหลักความพอเพียง เยาวชนไทยเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตนิยม ทำให้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดคุณภาพ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความสามารถในการเป็นผู้นำ

กรมการปกครองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเยาวชนไทย ที่เป็นต้นกล้าสังคมในปัจจุบันเพื่อจะเติบโตใหญ่เป็นรากฐานของสังคมไทยในอนาคต จึงได้จัด โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวแทนเยาวชนได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และ

พัฒนาศักยภาพของเยาวชนไทย ที่จะเติบโตเป็นผู้นำในอนาคต โดยยึดหลักปรัชญาการดำเนินชีวิตแบบ เศรษฐกิจพอเพียง โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อให้เยาวชนคนเก่งของจังหวัด ได้มี โอกาสเปิดโลกทัศน์ ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป นอกจากนี้เพื่อสร้างเยาวชนให้ยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรม และสามารถกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของ ตนเองและประเทศชาติต่อไป โดยกรมการปกครองได้ทำการคัดเลือกเยาวชนจาก 75 จังหวัดจังหวัดละ 1 คน ที่มีความรู้ความสามารถ มีความประพฤติเหมาะสม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายรวม 75 คน เข้าร่วมโครงการ ทางกรมการปกครองนำเยาวชนเข้าอบรมและศึกษาดูงาน ณ สถานที่สำคัญหรือศูนย์ การเรียนรู้ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สร้างเครือข่ายและร่วมมือกันในการพัฒนาต่าง ๆ ในอนาคตต่อไป กรมการปกครองได้ คาดหวังว่า เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและการปฏิบัติงานของ กรมการปกครอง และโอกาสได้เปิดโลกทัศน์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง ยึดมั่นใน หลักคุณธรรมจริยธรรม เยาวชนสามารถกลับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประเทศชาติต่อไปได้

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 คุณลักษณะผู้นำ

ไพศาล จันทภักดี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ” โดยใช้กระบวนการหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้าน ผู้นำ ด้านเยาวชน และด้านการศึกษา ใช้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 โรงเรียนในจังหวัด เพชรบูรณ์ รวม 120 คน ทำการทดลองโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรม ใช้ครูวิทยากรอาสาสมัคร 35 คน เป็นผู้ ทดลองใช้หลักสูตร และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง ผลการศึกษาพบว่า ภาวะ ผู้นำที่พึงประสงค์ของเยาวชนคือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรู้ ทันเหตุการณ์ ก้าวทัน โลกเทคโนโลยี มีความเชื่อมั่นตนเอง มีความสามารถในการ ตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามารถในการจูงใจ มีความสามารถ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่น มีความรู้ความสามารถในการ บริหารจัดการ มีบุคลิกภาพดี มีการบริหารจัดการดี มีความเสียสละและมีความยุติธรรม วิธีการพัฒนา ผู้นำ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาตนเองเพื่อตนเองให้มีความรู้ความสามารถอยู่เสมอ 2) การพัฒนา ตนเองเพื่อบุคคลอื่น ให้มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นประชาธิปไตย 3) การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองเพื่อ การทำงานให้มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถบริหารจัดการ ตัดสินใจ จูงใจผู้อื่น และปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ได้ตามสถานการณ์ สำคัญของการฝึกอบรม คือ การพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม การพัฒนา

บุคลิกภาพ การบริหารจัดการ การพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ การรู้จักและวิเคราะห์ตนเอง การรู้จักวิถีคิด มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ กระบวนการฝึกอบรมใช้ภาคทฤษฎี 12 ชั่วโมง ภาคปฏิบัติ 12 ชั่วโมง ระยะเวลาการอบรม 5 วัน การประเมินหลังการอบรมพบว่า ด้านความรู้ ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนและด้านพฤติกรรมความเป็นผู้นำ การประเมินผลหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาพรวมการประเมินความพึงพอใจต่อโครงการฝึกอบรม พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านผลผลิต นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และด้านกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด

กัญญกมล ดวงจิต (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาผู้นำเยาวชนเรื่องการจัดการขยะโดยใช้โปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เขตเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้นำเยาวชนเรื่องการจัดการขยะโดยใช้โปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เขตเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีแนวความเป็นผู้นำเยาวชนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะก่อนและหลังใช้โปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรายุ นิมทองคำ, ศรีัญญา คำแฝง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทกลุ่มผู้นำเยาวชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนโสธมมัย - อร่ามดวง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกลุ่มผู้นำเยาวชนของชุมชนโสธมมัย - อร่ามดวง และศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มผู้นำเยาวชนในการพัฒนาชุมชนโสธมมัย - อร่ามดวง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มเยาวชนมีการแต่งตั้งตำแหน่งในชมรม To be number one เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบในแต่ละด้าน การทำงานของเยาวชนทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกันและรับฟังความคิดเห็นต่อกัน นอกจากนี้เยาวชนยังมีคุณลักษณะผู้นำอีก 5 ลักษณะ ได้แก่ เป็นผู้ที่ช่วยดูแลเจ็บร้อนแทนผู้อื่นในแนวทางที่ถูกต้อง เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองและต้องการที่จะปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ เป็นผู้ที่ยอมรับฟังเหตุและปรียกษาหรือกับผู้อื่นในปัญหาสำคัญของท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมและเป็นมิตรที่ดีของชนทุกชั้น และกลุ่มเยาวชนยังมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น คือบทบาทการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาของชาวบ้าน บทบาทความคิดริเริ่ม บทบาทการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน บทบาทการเป็นตัวแทนการร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน บทบาทการจัดตั้งกลุ่มและพัฒนากลุ่มในชุมชน บทบาทการสรรหาและพัฒนาผู้นำชุมชน และบทบาทการวางแผนและวางโครงการ

ณัฐฐา เวชไชย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำ กรณีศึกษา บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่พึงจะมีตามความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา และเพื่อ

ศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า พนักงานบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) มีความคิดเห็นว่าผู้นำควรมีคุณลักษณะในประเด็นความสามารถในการมองปัญหาเป็นอันดับแรกรองลงมาคือความรับผิดชอบสูง ความซื่อสัตย์ การได้รับการยอมรับจากผู้ได้บังคับบัญชา และความมุ่งมั่นในการทำงานตามลำดับ ในด้านการปฏิบัติงานและด้านความสัมพันธ์ต่อผู้ได้บังคับบัญชา พนักงานมีความคิดเห็นว่าผู้นำควรมีความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้งในองค์กร การเป็นที่ปรึกษาที่ดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา การให้เกียรติและการยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้ได้บังคับบัญชา โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านความสามารถของในการบริหารงานของผู้นำ ผู้นำควรมีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาขององค์กรด้วยดี มีการติดต่อประสานงานและช่วยเหลือสนับสนุนต่อผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด

ชนินฐา จินดากุล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนทางเลือก ” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนทางเลือกและศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนทางเลือก ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณลักษณะผู้นำที่มีคะแนนสูงสุด 6 ข้อคือ 1. คุณลักษณะผู้นำด้านกายภาพ โดยผู้นำให้ความสำคัญกับการแต่งกายที่เหมาะสม 2. คุณลักษณะผู้นำด้านภูมิหลังส่วนบุคคล ผู้บริหารได้แสดงให้เห็นว่าครอบครัวเห็นความสำคัญและสนับสนุนให้ทำงานอย่างเต็มที่ 3. คุณลักษณะผู้นำด้านสติปัญญาและความสามารถ โดยผู้บริหารมีความสามารถในการให้คำปรึกษา และสอนงานอย่างเป็นมิตร 4. คุณลักษณะผู้นำด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าพูดในสิ่งที่ควร 5. คุณลักษณะผู้นำด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้บริหารเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม และ 6. คุณลักษณะผู้นำด้านสังคม ผู้บริหารได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองที่จะเข้าพบและปรึกษา เมื่อทำการศึกษาโดยภาพรวม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทางเลือกมีคุณลักษณะผู้นำเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านภูมิหลังส่วนบุคคล ด้านสังคม ด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ด้านบุคลิกภาพ ด้านสติปัญญาและความสามารถ และด้านกายภาพคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนทางเลือก ได้แก่ คุณลักษณะผู้นำด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงานและด้านคุณบุคลิกภาพ

พรทิพย์ คล้ายคลึง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ” โดยมีวัตถุประสงค์ มุ่งศึกษาความเป็นผู้นำทางทหารของนักเรียนเตรียมทหารใน 4 ด้าน ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการตัดสินใจ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามการปฏิบัติตนของนักเรียน และเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนเตรียมทหาร โดยจำแนกตาม

เหล่า ชั้นปี ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้นำทางทหารในภาพรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคือด้านการตัดสินใจ รองลงมาคือมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำทางทหารแยกตามเหล่า ชั้นปีไม่มีความแตกต่างกัน

วนิดา พิพัฒน์วิฒนะกุล (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาคุณลักษณะผู้นำและประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูจังหวัดอุทัยธานี ” มีวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำและประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูจังหวัดอุทัยธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เทศบาลเมืองอุทัยธานี และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดอุทัยธานีมีคุณลักษณะผู้นำตามทฤษฎีของครูโดยรวมอยู่มากในด้านบุคลิกภาพ รองลงมาคือ มีคุณลักษณะผู้นำด้านแรงจูงใจ นอกจากนี้ประสิทธิผลภาวะผู้นำตามทฤษฎีของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีประสิทธิผลภาวะผู้นำด้านการรับรู้และการยอมรับดีที่สุด รองลงมาด้านความพึงพอใจและด้านการบรรลุเป้าหมาย ตามลำดับ คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีในจังหวัดอุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เทศบาลเมืองอุทัยธานี และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาพรวมและรายได้ไม่แตกต่างกัน และประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีในจังหวัดอุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี เทศบาลเมืองอุทัยธานี และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ 0.5

6.2 การอบรมเลี้ยงดู

พรเพ็ญ ชัยมงคล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์กับความคิดสร้างสรรค์ พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดริเริ่ม ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความคิดทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดตามลำดับ 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบลดหรือเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ เพื่อหาสมการพยากรณ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์และความคิดสร้างสรรค์พบว่า 2.1 ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความคิด

สร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์ 2.2 ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่นได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลักษณะความเป็นผู้นำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ 2.3 ตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มได้ดีที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์

นิคม ยอดมณี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาด้านจริยธรรมในอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานในอำเภอจะนะ 3 แบบ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ในอำเภอจะนะ ส่วนใหญ่เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นหลัก และมีการผสมผสานการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดและปล่อยปละละเลยบ้าง ผลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อการพัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็ก พบว่าการอบรมแบบประชาธิปไตยมีผลต่อการพัฒนาการด้านจริยธรรมแก่เด็กมากที่สุด ได้แก่ การมีระเบียบวินัยในตนเอง การมีความรับผิดชอบ การมีเหตุผล การมีความขยันหมั่นเพียร การมีความเมตตา กรุณา การมีความซื่อสัตย์ การมีความกตัญญู กตเวทิตะ และการมีความสามัคคี ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวัดกันส่งผลต่อการพัฒนาการด้านจริยธรรมรองลงมา ได้แก่ การมีระเบียบวินัย การมีความซื่อสัตย์และการมีความรับผิดชอบ และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยส่งผลต่อการพัฒนาการด้านจริยธรรมแก่เด็กน้อยที่สุด คือจะมีพัฒนาบ้างในเรื่องของความอดทน นอกนั้นจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางลบให้เด็กมากกว่า

วีรนุช วงศ์คงเดช (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือและการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ” วัตถุประสงค์งานวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Diana Baumrind ผลการศึกษาพบว่า

- 1) นักเรียนชั้นมัธยมมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองค่อนข้างสูง และมีเจตคติค่อนข้างบวกต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ
- 2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง และเจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ จำแนกตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เพศ ระดับชั้นเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีนัยสำคัญดังนี้

2.1) นักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง และเจตคติทางบวกต่อการแสวงหาความช่วยเหลือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอีก 3 แบบ รองลงมาเป็นการเลี้ยงดูแบบตามใจ แบบควบคุม และแบบทอดทิ้งตามลำดับ

2.2) นักเรียนหญิงมีการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง และเจตคติทางบวกต่อการแสวงหาความช่วยเหลือสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนชั้นมัธยมที่ 5 มีการเรียนรู้แบบกำกับตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมที่ 2

2.3) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ามีการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง สูงกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปานกลาง และต่ำ

2.4) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 5 และนักเรียนทั้ง 3 ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีเจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือไม่แตกต่างกัน

3) การเรียนรู้แบบกำกับตนเอง เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเลี้ยงดูอีก 3 รูปแบบ

แจ้ไข ใหม่เมธี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ” ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม

ณัฐวดี รูปทอง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษานุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีเพศและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำต่างกัน โดยนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำดีกว่าแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวด กวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แต่นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำไม่ต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่อบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ โดยสรุปรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อความรู้สึกลึกซึ้งใจและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งควรศึกษาการสร้างบุคลิกภาพความเป็นผู้นำอย่างถูกต้องจากครอบครัวต่อไป

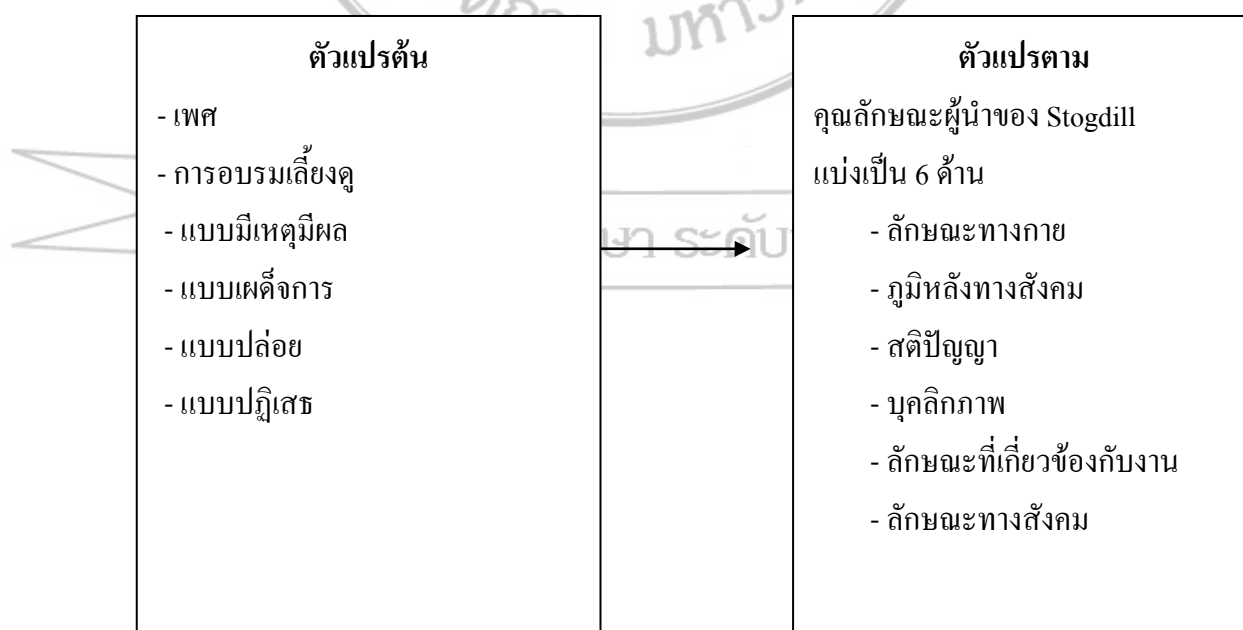
การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ดังนั้นผู้ศึกษาได้นำแนวคิดเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของ ไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) เขาได้เสนอแนวทางการเลี้ยงดู 4 แบบ คือ

- 1) เลี้ยงแบบเผด็จการ (Authoritarian)
- 2) เลี้ยงแบบมีเหตุมีผล (Authoritative)
- 3) เลี้ยงแบบปล่อย(Permissive)
- 4) เลี้ยงแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting)

และศึกษาแนวคิดคุณลักษณะผู้นำของสต็อกคิลล์ (Stogdill) มาทำการศึกษาในเรื่องของคุณลักษณะผู้นำ สต็อกคิลล์ (Stogdill) ได้แบ่งคุณลักษณะผู้นำเป็น 6 ด้านดังนี้

- 1) ลักษณะทางกาย
- 2) ภูมิหลังทางสังคม
- 3) สติปัญญา
- 4) บุคลิกภาพ
- 5) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน
- 6) ลักษณะทางสังคม

เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบถึงการอบรมเลี้ยงดูนั้นส่งผลต่อคุณลักษณะการเป็นผู้นำเยาวชนได้อย่างไรตามกรอบแนวคิดดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ของโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดคุณลักษณะผู้นำเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ 2. เพื่อเปรียบเทียบเพศของผู้นำเยาวชนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่ เยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อจำนวน 75 คนจาก 75 จังหวัด

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้กำหนดตัวแปรดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ เพศ การอบรมเลี้ยงดูของ ตามแบบของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) แบ่งเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล (Authoritative)
2. การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian)
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อย (Permissive)
4. การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะของผู้นำ ตามแนวคิดของ สโตกคิลล์ (Stogdill) แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย
2. ภูมิหลังทางสังคม

3. สถิติปัญหา
4. บุคลิกภาพ
5. ลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง
6. ลักษณะทางสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษาได้สร้างแบบวัดเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดคุณลักษณะผู้นำโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ วีรบุษ วงศ์คงเดช (2547) ซึ่งได้สร้างและพัฒนาตามแนวคิดของ Diana Baumrind โดยแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล (Authoritative)
2. การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian)
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อย (Permissive)
4. การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting)

การกำหนดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ

- 1 หมายถึง การกระทำที่ไม่ตรงเลย
- 2 หมายถึง การกระทำที่ไม่ค่อยตรง
- 3 หมายถึง การกระทำที่ตรงและไม่ตรงพอกัน
- 4 หมายถึง การกระทำที่ตรงมาก
- 5 หมายถึง การกระทำที่ตรงมากที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สุภาวดี คำเกลี้ยง (2550) ตามแบบสต็อกคิลล์ (Stogdill) 6 ด้าน คือ

1. ลักษณะทางกาย
2. ภูมิหลังทางสังคม
3. สถิติปัญหา
4. บุคลิกภาพ
5. ลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง

6. ลักษณะทางสังคม

การกำหนดมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ

- 1 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติน้อย
- 3 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติปานกลาง
- 4 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติมาก
- 5 หมายถึง พฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบวัดคุณลักษณะผู้นำเยาวชน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างและแบบวัดตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย จากทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำของสต็อกคิลล์ (Stogdill) ทฤษฎีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำแบบสอบถามงานวิจัยของ วีรนุช วงศ์คงเดช (2547) เรื่องการอบรมเลี้ยงดู และเรื่องคุณลักษณะผู้นำตามแบบสต็อกคิลล์ (Stogdill) ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบสอบถามมาจาก สุภาวดี คำเกลี้ยง (2550) มาใช้ในงานวิจัย
2. นำแบบสอบวัดที่สร้างแล้วไปตรวจสอบความสมบูรณ์โดยอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำเครื่องมือในการศึกษาไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพัฒนาเยาวชน การขัดเกลาทางสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำแบบวัดที่สร้างเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 75 คน พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ และชี้แจงข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ที่เราศึกษา เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ให้ครบสมบูรณ์มากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามทั้งหมด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัย SPSS โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

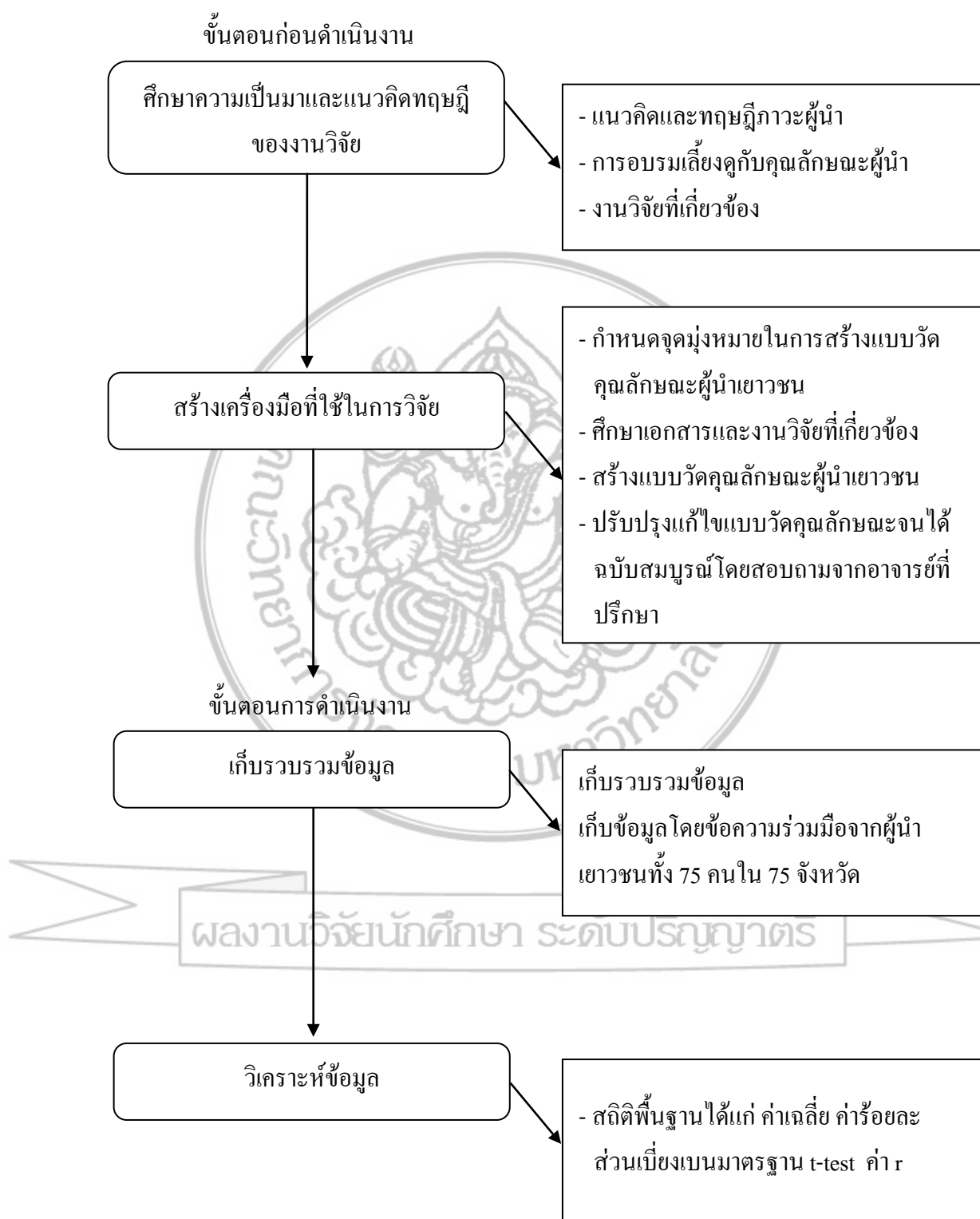
1. การวิเคราะห์จากแบบวัดตอนที่ 1 ข้อมูลตอนที่ 1 นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้นำของผู้ตอบแบบวัดใช้หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16 for windows
3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับคุณลักษณะของการเป็นผู้นำเยาวชนโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS16 for windows
4. การทดสอบค่า t-test เป็นการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่ เพศ
5. การหาค่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยการหาค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู คุณลักษณะผู้นำเยาวชน

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มิถุนายน 2552 ถึง มกราคม 2553 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาการปฏิบัติงาน				
	มิ.ย. - ก.ค.	ก.ค. - ส.ค.	ก.ย. - ต.ค.	พ.ย. - ธ.ค.	ม.ค. - ก.พ.
	52	52	52	52	53
เสนอหัวข้อกับอาจารย์ที่ปรึกษา	←→				
ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	←		→		
นำเสนอเอกสารต่ออาจารย์ที่ปรึกษา	←				→
ติดต่อประสานงานกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล			←→		
เก็บข้อมูลภาคสนาม			←→	→	
วิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา				←→	→

สรุปขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ของโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind)

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อจำแนกตามเพศ

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ จำนวนทั้งหมด 75 คน ได้วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามเพศ อายุ เกรดเฉลี่ย สถานภาพครอบครัวรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน ผู้ศึกษาเสนอผลโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	24	32.0
หญิง	51	68.0
รวม	75	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 75 คน เพศชาย มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 ส่วนเพศหญิงจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ 15 ปี	1	1.3
อายุ 16 ปี	28	37.3
อายุ 17 ปี	42	56.0
อายุ 18 ปี	4	5.3
รวม	75	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 17 ปี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา อายุ 16 ปี จำนวน 28 คิดเป็นร้อยละ 37.33 อายุ 18 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.33 และ น้อยที่สุด อายุ 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.30

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเกรดเฉลี่ย

เกรดเฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4.00 - 3.50	58	77.3
3.49 - 3.00	14	18.7
2.99 - 2.50	3	4.0
2.49 - 2.00	0	0
ต่ำกว่า 1.99	0	0
รวม	75	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 - 3.50 จำนวน 58 คน คิดเป็น ร้อยละ 77.3 รองลงมาคือ 3.49 - 3.00 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 น้อยที่สุด คือ 2.99 - 2.50 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

พลังนวัตกรรมสู่อนาคต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละตามสถานภาพครอบครัว

สถานภาพครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	56	74.7
พ่อหรือแม่ถึงแก่กรรม	6	8.0
พ่อแม่แยกกันอยู่	3	4.0
พ่อแม่หย่าร้าง	6	8.0
อยู่กับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง	4	5.3
อื่น ๆ ไปรกระบุ.....	0	0
รวม	75	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพครอบครัวพ่อแม่อยู่ด้วยกัน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ พ่อหรือแม่ถึงแก่กรรม จำนวน เป็น 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และพ่อแม่หย่าร้างจำนวน เป็น 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 อยู่กับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 และน้อยที่สุดคือ พ่อแม่แยกกันอยู่จำนวน 3 คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละตามรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	9	12.0
5,001 – 10,000 บาท	25	33.3
10,001 – 20,000 บาท	18	24.0
20,001 – 30,000 บาท	7	9.3
30,001 – 40,000 บาท	8	10.7
40,001 – 50,000 บาท	3	4.0
50,001 บาทขึ้นไป	5	6.7
รวม	75	100

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 มีรายได้ 30,001 - 40,000 บาทจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 9.3 มีรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และน้อยที่สุด มีรายได้ 40,001 - \bar{x} 50,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของผู้เยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ตามแนวคิดของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD) ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูซึ่งจำแนกออกเป็น 4 แบบ

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD)
1. อบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล	3.91	0.45
2. อบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ	1.64	0.56
3. อบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย	1.95	0.54
4. อบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ	1.38	0.38

จากตารางที่ 6 แสดงรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 และการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.38

ส่วนที่ 3 คุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD) ของคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

คุณลักษณะผู้นำเยาวชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
1. ลักษณะทางกาย	4.40	0.46
2. ภูมิหลังทางสังคม	4.33	0.48
3.สติปัญญา	4.04	0.54
4.บุคลิกภาพ	4.30	0.45
5.ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน	4.45	0.47
6. ลักษณะทางสังคม	4.42	0.54

จากตารางที่ 7 แสดงรูปแบบคุณลักษณะผู้นำเยาวชน โดยภาพรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านลักษณะ

ที่เกี่ยวข้องกับงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.45 รองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านลักษณะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือ คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านลักษณะทางกายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และคุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านสติปัญญาความรู้ความสามารถมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 4.04

ส่วนที่ 4 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบเพศของผู้นำเยาวชนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ โดยจำแนกตามเพศ

เพศ	คุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนา ตามรอยพ่อ					
	จำนวน	\bar{x}	SD	t	df.	sig
ชาย	24	4.38	0.42	0.742	73	0.461
หญิง	51	4.30	0.40			

จากตารางที่ 8 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำกล้าแห่งการพัฒนา ตามรอยพ่อ จำแนกตามเพศ พบว่า เพศของผู้นำเยาวชนส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ตารางที่ 9 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบ Pearson Product Moment Correlation ระหว่างตัวแปรรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

ตัวแปรต้น	ตัวแปรอิสระ	r	p
คุณลักษณะผู้นำเยาวชน	การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล	.376**	.001
คุณลักษณะผู้นำเยาวชน	การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ	-.243*	.035
คุณลักษณะผู้นำเยาวชน	การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย	-.317**	.006
คุณลักษณะผู้นำเยาวชน	การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ	-.318**	.005

**มีนัยสำคัญทางสถิติ .01, *มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ .376 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมาก คุณลักษณะผู้นำจะมีมากตามไปด้วย

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ -.243 มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ -.317 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ -.318 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะ ผู้นำเยาวชน ของโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา คุณลักษณะผู้นำเยาวชนในโครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ เพื่อเปรียบเทียบเพศของ ผู้นำเยาวชนที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้นำเยาวชนใน โครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ และ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะของผู้นำเยาวชนใน โครงการ กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ จากเยาวชนจำนวน 75 คนใน 75 จังหวัด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และนำมา วิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD) การทดสอบค่าเฉลี่ย (t-test) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ เยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตาม รอยพ่อจำนวน 75 คนจาก 75 จังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้สร้างแบบวัด เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการอบรม เลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ลักษณะคำถามเป็นแบบ เลือกรตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูโดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ วีรบุรุษ วงศ์คงเดช (2547) ซึ่งได้สร้างและพัฒนาตามแนวคิดของ Diana Baumrind โดยแบ่งรูปแบบการ อบรมเลี้ยงดู 4 แบบ คือ

1. การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล (Authoritative)

2. การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ (Authoritarian)
3. การเลี้ยงดูแบบปล่อย (Permissive)
4. การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ (Rejecting-neglecting)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สุกาวดี คำเกลี้ยง (2550) ตามแบบสต็อกคิลล์ (Stogdill) 6 ด้าน คือ

1. ลักษณะทางกาย
2. ภูมิหลังทางสังคม
3. สถิติปัญญา
4. บุคลิกภาพ
5. ลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง
6. ลักษณะทางสังคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ การอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเยาวชน การขัดเกลาทางสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 75 ฉบับ ซึ่งเยาวชนตอบกลับ 75 ฉบับ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับเยาวชนในการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยนำแบบสอบถามมาทำการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องและครบถ้วน ทั้งหมด 75 ฉบับ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 16 for windows รายละเอียด คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วย การเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล การเลี้ยงดูแบบเผด็จการ การเลี้ยงดูแบบปล่อย การเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ คุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วย ลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สถิติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะทางสังคม วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD)
3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่า t-test และ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation

สมมติฐานการวิจัย

1. เพศหญิงและเพศชายมีคุณลักษณะของผู้นำเยาวชนที่แตกต่างกัน
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้นำเยาวชน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ พบว่า เยาวชนเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.00 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.00 ด้านอายุ เยาวชนส่วนใหญ่มีอายุ 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาอายุ 16 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.33 อายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.33 สำหรับเกรดเฉลี่ย เยาวชนส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00 - 3.50 คิดเป็นร้อยละ 77.30 รองลงมา 3.49 - 3.00 คิดเป็นร้อยละ 18.70 และ 2.99 - 2.50 คิดเป็นร้อยละ 4.0

สถานภาพครอบครัว เยาวชนส่วนใหญ่มีสถานภาพครอบครัวพ่อแม่อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 74.7 รองลงมาคือ พ่อหรือแม่ถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 8.0 พ่อแม่หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 8.0 อยู่กับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 5.3 ด้านรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน เยาวชนส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือ รายได้ 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.0 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

2. ผลข้อมูลรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบตามแนวคิดของไดอานา บามรินด์ (Diana Baumrind)

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 2.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.91 รองลงมาคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.95 การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.64 และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.38

3. ข้อมูลคุณลักษณะผู้นำเยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ผู้นำเยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ มีคุณลักษณะผู้นำเยาวชน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้นำเยาวชนด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.45 รองลงมาคือ ด้านลักษณะทางสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ด้านลักษณะทางกาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ด้านภูมิหลังทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เท่ากับ 4.04

4. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนใน โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อจำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชนไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

5. ข้อมูลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู คุณลักษณะผู้นำเยาวชน

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละรูปแบบ พบว่า

การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ $r = .376$, $p = .001$ ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมาก คุณลักษณะผู้นำจะมีมากตามไปด้วย

การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ $r = -.243$, $p = .035$ ที่ระดับนัยสำคัญ.05 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อย มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ $r = -.317$, $p = .006$ ที่ระดับนัยสำคัญ.01 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนที่ $r = -.318$, $p = .005$ ที่ระดับนัยสำคัญ.01 มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธมาก คุณลักษณะผู้นำจะลดลงตามไปด้วย

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ซึ่งเป็นเยาวชนจาก 75 จังหวัดที่ได้ผ่านการคัดเลือกจากจังหวัด เข้าร่วมโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอย โดยเป็นผู้ชาย 24 คน และผู้หญิง 51 คน

1. เพศของผู้นำเยาวชนส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำ ในด้านลักษณะทางกาย ภูมิหลังทางสังคม สติปัญญา บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และลักษณะทางสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวดี รูปทอง (2550) ได้ศึกษาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำไม่ต่างกัน คุณลักษณะผู้นำ เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่แต่ละคนพึงมี โดยคุณลักษณะเหล่านี้สามารถฝึกและสร้างขึ้นมาได้ โดยไม่ได้แบ่งว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย สโตกคิลล์ (Stogdill 1974) ได้สรุปลักษณะของผู้นำที่ดี คือ ผู้นำต้องมี

ร่างกายแข็งแรง มีสง่า เป็นผู้ที่มีการศึกษา มีสติปัญญาดี มีทักษะในการสื่อสาร มีบุคลิกภาพดีเช่นแต่งกายดี สะอาดเรียบร้อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมุ่งมั่นในการทำงานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และเข้ากับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนั้นเพศจึงไม่ส่งผลต่อการมีคุณลักษณะผู้นำ เพราะคุณลักษณะผู้นำเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงมีได้จากการที่สร้างทักษะในบุคลิกภาพ การทำกิจกรรมในสังคมก็สามารถสร้างการเป็นผู้นำให้กับตนเองได้และเป็นผู้นำที่ดีในอนาคต

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนของเยาวชนในโครงการ กล่าวผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งจำแนกความสัมพันธ์โดยละเอียด คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูอีก 3 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ แบบปล่อย และแบบปฏิเสธ มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน ดังนั้น หากมีการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล จะทำให้เกิดคุณลักษณะผู้นำเยาวชนได้ และในทางกลับกัน การเลี้ยงดูอีก 3 รูปแบบมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน แปลว่า หากมีการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ แบบปล่อย และแบบปฏิเสธ จะทำให้เกิดคุณลักษณะผู้นำเยาวชนน้อยลง เพราะว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล เป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่คุยกับลูกด้วยเหตุผล ได้ใช้เวลากับลูกค่อนข้างมากกว่าแบบเผด็จการ แบบปล่อย แบบปฏิเสธ รับฟังและแก้ปัญหาด้วยกันด้วยเหตุผล ให้ลูกได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออกได้อย่างประชาธิปไตย จึงทำให้ลูกมีความเป็นผู้นำสูง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ณัฐวุฒิ รูปทอง (2550) ซึ่งได้ศึกษา บุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกันพบว่า นักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำต่างกัน โดยนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำดีกว่าแบบปล่อยปะละเลยกับแบบเข้มงวดกวดขัน เช่นเดียวกับแนวคิดของอีริคสัน (Ericson อ้างถึงใน ศรีเรือน แก้วกังวาน 2544 : 46 - 47) กล่าวว่า การพัฒนาการของคนต้องคำนึงถึงปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจเป็นสำคัญ สัมพันธภาพที่บุคคลมีกับกลุ่มบุคคล เช่น พ่อแม่ เพื่อน สามีภรรยา และข้อขัดแย้งทางสังคมจิตใจ (Psychosocial) เป็นจุดกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมและพัฒนามบุคลิกภาพในรูปแบบต่าง ๆ ตามลำดับตั้งแต่เกิดจนถึงวัยสูงอายุ ดังนั้นการมีคุณลักษณะผู้นำเยาวชน เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ถ้าหากครอบครัวเอาใจใส่ เลี้ยงลูกด้วยความรัก ด้วยเหตุผล จะทำให้ลูกเกิดการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้ดี แต่ในทางตรงข้ามหากเด็กได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป พ่อแม่ลงโทษโดยไม่ฟังเหตุผล หรือไม่สนใจ ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้และจดจำในทางที่ผิด มีคุณลักษณะผู้นำน้อยลงไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่าง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชน กรณีศึกษา เยาวชนในโครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล ทำให้เยาวชนมีคุณลักษณะผู้นำเกิดขึ้น ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะมีเหตุมีผล เอาใจใส่เด็กให้มาก แต่อย่างไรนั้น ได้ให้เด็กรู้จักคิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง ตลอดจนการ สนับสนุน ส่งเสริม กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

1.2 ครอบครัว โรงเรียน และหน่วยงานภาครัฐ มีส่วนช่วยส่งเสริมลักษณะและพฤติกรรมของเยาวชนให้สอดคล้องกับความถนัดและความสามารถ จะทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 หน่วยงานภาครัฐจัดกิจกรรมส่งเสริมในระดับชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้ครอบครัวในแต่ละชุมชนได้ร่วมกันทำกิจกรรมส่งเสริมความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัว เพื่อให้เยาวชนยุคใหม่มีคุณลักษณะผู้นำมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชน โดยทำการสัมภาษณ์เจาะลึกเป็นรายบุคคลไป (In depth Interview) พร้อมกับสัมภาษณ์ครอบครัว และบุคคลใกล้ชิดของเยาวชน

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดคุณลักษณะการผู้นำเยาวชน

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

Baumrind Diana. **Parenting. Style & Adolescent Outcomes.** Journal of Early Adolescence, Vol.11 No.1, February, 1991.

Broom, L. and Selznick, P. **Sociology : A text with adapted Readings. Fifthed.** New York : Harper and Row, 1973.

Certo, Samuel C. **Modern Management : Quality, Ethics and the Global Environment.** Needham Heights, Mass : A Division of Simon & Schuster, 1992.

Cliff Rickett. **Leadership Personal Development and Career Success.** U.S.A. Delmar, 2001.

Daft, Richard L. **Leadership Theory and Practice.** The Dryden Press, 1999.

Greenberg, Jerald. And Baron, Robert A. **Behavior in Organizations.** 8th ed. Upper Saddle River, New Jersey : Pearson Education, Inc., 2003.

Mercer, Blaimie E. and Merton, Robert K. **The Study of Society.** New York : Harcourt and World, 1958.

Stogdill, R.M. **Handbook of leadership: A survey of the literature.** New York: Free Press, 1974.

Tead, Ordway. **The Art of Administration.** New York : McGraw-Hill book Company, 1951.

Yukl, Gary A. **Leadership in Organization.** Englewood Cliffs, N. J. : Prentice-Hall, 1981.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาษาไทย

กัญญกมล ดวงจิต. การพัฒนาผู้นำเยาวชนเรื่องการจัดการขยะโดยใช้โปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษา สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 เขตเทศบาลเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , 2548.

กวี วงศ์พุด. ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี , 2535.

กิติ ตย์คานนท์. เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บัตเตอร์ฟลาย, 2532.

..... . เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เปลวอักษร,
2543.

การปีโตรเลียมแห่งประเทศไทย. www.pttplc.com. ปีที่สี่สิบ 2009.

กรมการศาสนา, กระทรวงวัฒนธรรม. แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง พุทธศักราช ๒๕๕๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย, 2550.

กรมการพัฒนาชุมชน, สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน. สรุปการดำเนินงานของสำนัก
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน ประจำปี2551. เอกสารสรุปการดำเนินงานของสำนัก
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน ประจำปี 2551. (อค์สำเนา)

ขนิษฐา จินดากุล. คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนทางเลือก.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

แจไข ใหม่เมธี. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับพฤติกรรมการแสดงออกที่
เหมาะสมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กกระยะยาว. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.

งามตา วนินทานนท์. จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เพรสมีเดีย, 2537.

จิรายุ นิ่มทองคำ, ศรีบุญญา คำแฝง. บทบาทกลุ่มผู้นำเยาวชนในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา ชุมชน
โสนมัย - อร่ามดวง เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรบัณ
ทิต สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

ณัฐลา เวชไสย. การศึกษาความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีต่อคุณลักษณะและพฤติกรรมของ
ผู้นำ กรณีศึกษา บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2545.

ณัฐวุฒิ รูปทอง. การศึกษาบุคลิกภาพความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.

ธนาคารไทยพาณิชย์. คู่มือการแข่งขันโครงการ “กล้าใหม่...สร้างสรรค์ชุมชน” ระดับอุดมศึกษา
โครงการ “กล้าใหม่..ใฝ่รู้ปีที่ 4”. ปีที่สี่ปี 2009.

นิคม ยอดมณี. การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของครอบครัวที่มีผลต่อการพัฒนาด้านจริยธรรมใน
อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทย
คดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.

ปพานี ฐิติวัฒนา. การพัฒนาเด็ก เยาวชนและสตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย, 2535.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.), 2546.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). ธรรมานุชิวิต. พิมพ์ครั้งที่ 36 .กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์, 2548.

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.

พรเพ็ญ ชัยมงคล. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความเป็นผู้นำ และอัตมโนทัศน์
กับความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.

พรทิพย์ คล้ายคลัง. การศึกษาคูณลักษณะผู้นำทางทหารของนักเรียนเตรียมทหารโรงเรียนเตรียม
ทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

พิบูล ทีปะपाल. พฤติกรรมองค์กร สมัยใหม่. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2550.

ไพศาล จันทรักดี. การพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้
กระบวนการหลักสูตร. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
2547.

ราตรี ฤทธิสาร. ศึกษาบุคลิกภาพกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรีในเขตการศึกษา
6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2533.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
2525.

- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์, 2546.
- รรรรยา บุญกลิ่น. **พฤติกรรมการณ์การดูแลปร่างของวัยรุ่นหญิง**. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาการจัดการชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. **ภาวะผู้นำ (Leadership)**. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, 2544.
- วนิดา พิพัฒน์วิวัฒน์กุล. **การศึกษาคุณลักษณะผู้นำและประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามทฤษฎีของครูจังหวัดอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2551.
- วรพจน์ นาคนคร. **คุณลักษณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- วิภาพร มาพบสุข. **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2540.
- วีรนุช วงศ์คงเดช. **เจตคติต่อการแสวงหาความช่วยเหลือ และการเรียนรู้แบบกำกับตนเอง ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ไวยรัช เจริญบรรจง. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,
2524
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : หอมชวาบ้าน, 2544.
- ศศิธร อภิสิตธีร์นันต์. **การขัดเกลาทางสังคมผ่านรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก ประเภทรายการ
ปกิณกะบันเทิง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.
- สนธยา พลศรี. **หลักสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.
- สุชา จันทน์. **จิตวิทยาวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- สุพัตรา สุภาพ และคณะ. **เรียงเรียง. สังคมและวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สุภาวดี คำเกลี้ยง. **คุณลักษณะของผู้บริหารและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
มหาวิทยาลัยมหิดล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **รายงานการศึกษาคุณลักษณะเด็กไทยที่พึงประสงค์**.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ในกระแสพระราชดำรัส แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
ของคนไทย. กรุงเทพฯ : คับบลิว เจ พร็อพเพอร์ตี้, 2548.

สมใจ ลักษณ์ะ. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา, 2542.

สมบูรณ์ บุญฤทธิ์. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 402 304 ปัญหาสังคม (Social Problems).

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล, 2544.

องค์กรสหประชาชาติ. <http://www.un.org/esa/socdav/unyin/qanda.htm>. ปีที่สี่ปีคั้น 2009.

อำนวยการ ปรวิพัทธ์เผ่าพงศ์. ผู้นำ นำอย่างไรได้ใจทีมงาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ปาฏิหาริย์, 2548.

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์. การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏจันทรเกษม,
2545.

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

แบบวัดคุณลักษณะผู้นำเยาวชน
กรณีศึกษา เยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำกล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบวัดคุณลักษณะผู้นำเยาวชน
คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเล่น.....
อายุ.....ปี จังหวัด.....

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. เกรดเฉลี่ย

() 4.00 - 3.50 () 3.49 - 3.00

() 2.99 - 2.50 () 2.49 - 2.00

() ต่ำกว่า 1.99

3. สถานภาพครอบครัว

() พ่อแม่อยู่ด้วยกัน () พ่อหรือแม่ถึงแก่กรรม

() พ่อแม่แยกกันอยู่ () พ่อแม่หย่าร้าง

() อยู่กับพ่อหรือแม่คนเดียว () อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000 บาท () 5,001 - 10,000 บาท

() 10,001 - 20,000 บาท () 20,001 - 30,000 บาท

() 30,001 - 40,000 บาท () 40,001 - 50,000 บาท

() 50,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 32 ข้อ ต้องการทราบว่าแต่ละครอบครัวของเยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ มีการอบรมเลี้ยงดูอย่างไร ได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรืออย่างไร โดยผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความว่าข้อใดตรงกับกรกระทำหรือทำที่ของพ่อแม่หรือของเยาวชนเพียงใด ซึ่งแต่ละข้อจะมีช่องให้ท่านเลือก 5 ช่อง คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อย

ที่สุด ขอให้ท่านอ่านอย่างละเอียด และ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการ กระทำแต่ละข้อ ทางด้านขวามือที่ท่านเห็นว่าตรงกับการกระทำของพ่อแม่หรือเยาวชนมากที่สุด ดังนี้

5	มากที่สุด หมายถึง	การกระทำที่ตรงมากที่สุด
4	มาก หมายถึง	การกระทำที่ตรงมาก
3	ปานกลาง หมายถึง	การกระทำที่ตรงและไม่ตรงพอกัน
2	น้อย หมายถึง	การกระทำที่ไม่ค่อยตรง
1	น้อยที่สุด หมายถึง	การกระทำที่ไม่ตรงเลย

การกระทำหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการกระทำหรือทำที่				
	ตรงมากที่สุด (5)	ตรงมาก (4)	ตรง และไม่ตรงพอๆ กัน (3)	ไม่ค่อยตรง (2)	ไม่ตรงเลย (1)
1. การอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ 1. พ่อแม่คาดหวังให้ฉันมีความรับผิดชอบ และช่วยตนเอง ได้ในกิจวัตรประจำวัน 2. พ่อแม่วางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเรียน อย่างชัดเจน 3. พ่อแม่ส่งเสริมให้ฉันแต่งกายตามระเบียบ ของโรงเรียน 4. พ่อแม่สนับสนุน ให้กำลังใจในเรื่องการ เรียนของฉันเสมอ 5. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นฉันสามารถปรึกษาพ่อแม่ฉัน ได้เสมอ 6. พ่อแม่รับฟังความคิดเห็นและการ ตัดสินใจของฉันเสมอ 7. พ่อแม่มีกรื้อค้นของส่วนตัวของฉัน 8. เมื่อนั้นทำอะไรผิดพลาด พ่อแม่จะว่ากล่าวตักเตือนและให้กำลังใจมากกว่า					

การกระทำหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการกระทำหรือทำที่				
	ตรงมากที่สุด (5)	ตรงมาก (4)	ตรงและไม่ตรงพอๆกัน (3)	ไม่ค่อยตรง (2)	ไม่ตรงเลย (1)
จะดำเนินนั้น 2. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม 9. พ่อแม่ต้องการให้ฉันปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยไม่มีข้อโต้แย้งใดๆ 10. พ่อแม่จะตั้งกฎเกณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ไม่ว่ากรณีใดๆ 11. พ่อแม่ชอบให้ฉันทำตามที่ท่านต้องการโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ 12. พ่อแม่อยากให้ฉันประสบความสำเร็จโดยไม่เคยให้กำลังใจ 13. เมื่อเกิดปัญหาขึ้นฉันจะถูกตำหนิตันที่โดยพ่อแม่ไม่ยอมฟังคำชี้แจงของฉัน 14. ฉันจะแสดงความคิดเห็นได้ต่อเมื่อพ่อแม่อนุญาต 15. พ่อแม่จะเป็นคนกำหนดให้ฉันทำสิ่งต่างๆตามความต้องการของท่านเสมอ 16. พ่อแม่มักใช้การขู่และการลงโทษกับฉัน 3. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ 17. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อนได้โดยไม่ทักท้วง 18. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันทำอะไรก็ได้ตามสบายตราบเท่าที่ฉันอยู่บ้าน 19. ฉันสามารถแสดงกิริยาก้าวร้าวต่อพ่อแม่โดยพ่อแม่ไม่ถือ โกรธ 20. พ่อแม่จะให้เวลานั้นเฉพาะเมื่อพ่อแม่					

การกระทำหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการกระทำหรือทำที่				
	ตรงมากที่สุด (5)	ตรงมาก (4)	ตรงและไม่ตรง พอๆ กัน (3)	ไม่ค่อยตรง (2)	ไม่ตรงเลย (1)
เห็นว่าจำเป็นจริงๆ 21. ฉันเรียกร้องทุกอย่างที่ต้องการจากพ่อแม่ได้เสมอ 22. พ่อแม่ให้ฉันตัดสินใจได้เองเรื่องการไปโรงเรียนถ้าไม่ออกไป ก็ไม่ต้องไป 23. พ่อแม่เข้าข้างฉันเสมอไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น 24. ฉันรู้ว่าแม่ฉันจะกระทำผิด พ่อแม่จะพยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษฉัน 4. การอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธหรือทอดทิ้ง 25. พ่อแม่ไม่เคยมอบหมายงานใดๆให้ฉันรับผิดชอบ 26. พ่อแม่ไม่สนว่าฉันจะสอบได้หรือสอบตก 27. พ่อแม่ไม่สนใจเวลาฉันป่วย 28. พ่อแม่ไม่รักและไม่ต้องการฉัน 29. ฉันไม่อยากปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่แม้จะเป็นเรื่องหนักใจ 30. พ่อแม่ให้ฉันทำอะไรต่างๆด้วยตนเองโดยไม่สนใจว่าจะทำได้หรือไม่ 31. พ่อแม่คำนึงถึงความต้องการของท่านมากกว่าความต้องการของฉัน 32. เมื่อฉันทำสิ่งที่ไม่ถูกใจพ่อแม่ พ่อแม่จะทำโทษฉันอย่างรุนแรง					

ตอนที่ 3 คุณลักษณะการเป็นผู้นำของเยาวชน กรณีศึกษา เยาวชนในโครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการ พัฒนาตามรอยพ่อ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 35 ข้อ ต้องการทราบว่าคุณลักษณะการเป็นผู้นำของเยาวชน ใน โครงการ ก้าวผู้นำ ก้าวแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ ตามพฤติกรรมและสิ่งที่ปฏิบัติ ซึ่งแต่ละข้อจะมี ช่องให้ท่านเลือก 5 ช่อง คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ขอให้ท่านอ่านอย่างละเอียด และโปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติแต่ละข้อทางด้านขวามือที่ท่านเห็นว่าตรงกับ **คุณลักษณะการเป็นผู้นำของท่าน** ดังนี้

5	มากที่สุด หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำสม่ำเสมอ
4	มาก หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยๆ
3	ปานกลาง หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นครั้งคราว
2	น้อย หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัตินานๆ ครั้ง
1	น้อยที่สุด หมายถึง	ไม่ค่อยได้ปฏิบัติหรือไม่เคยปฏิบัติเลย

คุณลักษณะของผู้นำ	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ลักษณะทางกาย					
1. มีสุขภาพแข็งแรงดี					
2. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ กระฉับกระเฉง					
3. มีสุขภาพจิตใจ ร่าเริง แจ่มใส					
4. แต่งกายถูกกาลเทศะ สะอาดเรียบร้อย					
5. เป็นคนทำงานรวดเร็วไว					
6. มีกิริยาจาสุภาพ อ่อนน้อม					
7. มีระเบียบวินัยในตนเอง					
2. ภูมิหลังทางสังคม					
8. ครู เพื่อน ญาติพี่น้องให้การยอมรับว่า เป็นคนดี					

คุณลักษณะของผู้นำ	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9. สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทุกระดับ					
10. สามารถคาดการณ์หรือวางแผนงานได้เป็นอย่างดี					
11. ผู้ร่วมงานให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี					
12. เป็นผู้นำ หรือหัวหน้าในกิจกรรมต่างๆ อยู่เรื่อยๆ					
3. สถิติปัญญาความรู้ความสามารถ					
13. มีปฏิภาณ ไหวพริบ และความเฉลียวฉลาด					
14. สามารถแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งที่					
15. สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย					
16. รู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันได้ดี					
17. มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด					
4. บุคลิกภาพ					
18. เป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา					
19. สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี					
20. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
21. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
22. มีความซื่อสัตย์ สุจริต					
23. มีความยุติธรรม					
24. เป็นคนมีความเมตตา กรุณา					
25. เป็นคนตรงต่อเวลา					

คุณลักษณะของผู้นำ	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
26. กล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออก 5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน 27. มีความปรารถนาจะทำงานที่ได้รับให้ดีที่สุด 28. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 29. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ได้รับ 30. มีความมุ่งมั่น มานะต่อปัญหาและงานที่ได้รับ 31. สามารถอุทิศเวลาทั้งหมดให้กับการทำงาน 6. ลักษณะทางสังคม 32. มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นกันเองกับผู้อื่น 33. เป็นผู้ที่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ดี 34. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 35. มีความสามารถในการประสานงานทั้งกับหน่วยงานภายนอกและภายใน					

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

โครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ”

1. ชื่อโครงการ

โครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ”

2. หลักการและเหตุผล

นับตั้งแต่เกิดวิกฤติในปี 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้พยายามแก้ไขปัญหาและปรับปรุงแนวทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ก้าวไปข้างหน้าได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีมีความสำคัญ ต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังรอบคอบ ประกอบกับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันยังอยู่ในความผันผวนวุ่นวายทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่มาจากพื้นฐานของสังคมไทย ที่ให้ยึดหลักการเดินสายกลางสู่ความสมดุลเพื่อความมั่นคงและยั่งยืน สร้างคนให้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความรอบรู้และรู้เท่าทันโลก การพัฒนาจะต้องให้เกิดความสอดคล้องสมดุลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนสัมพันธ์กัน หรือเรียกได้ว่าการดำเนินการอย่างบูรณาการ

ท่ามกลางสถานการณ์บ้านเมืองที่ถูกรุมเร้าด้วยวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ยังมีอีกหนึ่งวิกฤติที่เกิดขึ้นกับเยาวชนไทยและนักหนาสาหัสไม่แพ้วิกฤติอื่น ๆ นั่นคือ “วิกฤติคุณธรรมเยาวชนไทย” ซึ่งจากการสำรวจพบว่า พฤติกรรมเยาวชนที่ควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน ได้แก่ การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ขัดขัดกับค่านิยมต่าง ๆ การแต่งตัวไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ การลุ่มหลงมัวเมาในอบายมุขต่าง ๆ โดยเฉพาะยาเสพติด การติดเกมส์ การมีอิสระทางความคิด กล้าคิดกล้าแสดงออกมากเกินไป และก้าวร้าวไม่เชื่อฟังพ่อแม่ขาดสัมมาคารวะ เป็นการสะท้อนภาพถึงห้วงวิกฤติที่จำเป็นต้องเร่งปลูกฝังความคิดและพฤติกรรมที่ดีให้กับเยาวชนไทยอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ลูกหลานเยาวชนไทยเติบโตใหญ่ไปพร้อม “คุณธรรม จริยธรรม” ที่สังคมไทยกำลังเพียรรักษา

ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของประเทศให้ได้รับความรู้เปิดโลกทัศน์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาพื้นที่และประเทศชาติในท้ายที่สุด ส่วนส่งเสริมวิชาการ สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ จึงได้จัดให้มีโครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ” ขึ้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อให้เยาวชนคนเก่งของจังหวัด ได้มีโอกาสเปิดโลกทัศน์ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

3.2 เพื่อสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางศาสนา ในแบบที่สังคมคาดหวัง

3.3 เพื่อสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น ให้ภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและประเทศตน

3.4 เพื่อให้เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการปกครองและปฏิบัติงานของกรมการปกครอง รวมทั้งเป็นเครือข่ายของกรมการปกครองในอนาคต

4. เป้าหมาย

การดำเนินการตาม โครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ” ดำเนินการฝึกอบรม 1 รุ่น รวม 75 คน ประกอบด้วย เยาวชนคนเก่งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีระดับผลการศึกษาดี มีความประพฤติเหมาะสม จังหวัดละ 1 คน รวม 75 คน

5. วิธีดำเนินการ

5.1 กรมการปกครองเสนอโครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ”

5.2 แจ้งประสาน โครงการฯ แก่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้จังหวัดคัดเลือกเยาวชนคนเก่ง จังหวัดละ 1 คน เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการฯ

5.3 สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ โดยส่วนส่งเสริมวิชาการ นำเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ณ สถานที่สำคัญ หรือศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องจัดทำรายงานผลการฝึกอบรม ส่งให้กรมการปกครองภายหลังเสร็จสิ้น โครงการฯ โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายปรึกษาหารือและร่วมมือกันในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในอนาคตและใช้เวลาดำเนินโครงการฯ รวม 5 วัน 4 คืน

5.4 สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ มอบใบประกาศเกียรติคุณ จากอธิบดีกรมการปกครองให้กับผู้ผ่านการฝึกอบรมเพื่อเป็นเกียรติประวัติ พร้อมทั้งแจ้งจังหวัดให้นำบุคลากรที่ผ่านการอบรมเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของจังหวัดต่อไป

6. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนเมษายน – พฤษภาคม 2552

7. งบประมาณดำเนินการ

โดยจ่ายจากเงินงบประมาณปี 2552 ของกรมการปกครอง จำนวน 790,400 บาท

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ส่วนส่งเสริมวิชาการ สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 สามารถสร้างเยาวชนคนเก่งของจังหวัด ที่มีโอกาสเปิดโลกทัศน์ ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป
- 9.2 สามารถสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางศาสนา ในแบบที่สังคมคาดหวัง
- 9.3 สามารถสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น ให้ภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและประเทศตน
- 9.4 เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการปกครองและการปฏิบัติงานของกรมการปกครอง รวมทั้งเป็นเครือข่ายของกรมการปกครองในอนาคต

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ภาคผนวก ค
รายชื่อเยาวชนใน
โครงการกล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ “กล้าผู้นำ กล้าแห่งการพัฒนาตามรอยพ่อ”

ที่	จังหวัด	ชื่อ-สกุล
1	กระบี่	นางสาวเดือนเต็ม ลิ่มหลัก
2	กาญจนบุรี	นางสาวรุ่งทิพย์ สวัสดิ์จรรย์
3	กาฬสินธุ์	นางสาวภัทรา ศรีธูป
4	กำแพงเพชร	นางสาวนิตา นวนจันทร์
5	ขอนแก่น	นายศุภณัฐ รัชทร
6	จันทบุรี	นางสาวปวีญรัตน์ รอดทิม
7	ฉะเชิงเทรา	นางสาวเบญจมาศ อินหวัน
8	ชลบุรี	นายศิริชัย วันทอง
9	ชัยนาท	นางสาวรุ่งนภา คุ่มชนะ
10	ชัยภูมิ	นางสาวศรินันท์ รูปไธสง
11	ชุมพร	นางสาววนิดา อ่อนนวล
12	เชียงราย	นางสาวแสงพลอย แซ่จาง
13	เชียงใหม่	นางสาวกรรณิกา คำอ้าย
14	ตรัง	นางสาวบุษรา คงเพชร
15	ตราด	นางสาวอรพรรณ วิลันทนา
16	ตาก	นายณัฐคนัย แยมทับ
17	นครนายก	นางสาวปณิศา จุกง
18	นครปฐม	นายสาธิต โภคี
19	นครพนม	นางสาวณิศา สุวรรณมาโจ
20	นครราชสีมา	นางสาวยุวดี แทนพุดชา
21	นครศรีธรรมราช	นายพลิชฎ์พงษ์ ลิ่มหลัก
22	นครสวรรค์	นางสาวพิมพ์พนิต ศัลยานุบาล
23	นนทบุรี	นายกานชนก เมตดาราชภูรี
24	นราธิวาส	นางสาวไลลา มามะ
25	บุรีรัมย์	นางสาวรวีวรรณ นันทพันธ์
26	ปทุมธานี	นางสาวนฤชล เชื้อนัยง

27	ประจวบคีรีขันธ์	นายทัศนม์ กลิ่นชานี
28	ปราจีนบุรี	นางสาวหทัยชนก แดงเฟือก
29	ปัตตานี	นายมุชา เจ๊ะแว
30	พระนครศรีอยุธยา	นางสาววินัส อ่วมอิมพีช
31	พะเยา	นายรามิต ใจบาล
32	พังงา	นายสุชาติ ไพบูลย์
33	พัทลุง	นายธีรเชษฐ์ เพชรโชติ
34	พิจิตร	นายพิมล วงศ์รอด
35	พิษณุโลก	นายภรณ์ยู จำน้ำคู้
36	เพชรบุรี	นายขงยุทธ ผลประโยชน์
37	เพชรบูรณ์	นางสาวจุฑามาศ ช้างคำ
38	แพร่	นางสาวบุญญาณี แซ่หยง
39	ภูเก็ต	นางสาวสุชานาถ สุขสวัสดิ์ศักดิ์
40	มหาสารคาม	นางสาวอภิญา โยธายุทธ
41	มุกดาหาร	นางสาวพริ้งไพลิน วิเศษศรี
42	แม่ฮ่องสอน	นายจิตรกร คี้อปอ
43	ยโสธร	นายสุเมธี นารี
44	ยะลา	นางสาวนุชรินทร์ สุกระ
45	ร้อยเอ็ด	นางสาวพิชยาภรณ์ เผ่าภูธร
46	ระนอง	นางสาววิภาดา ศุภกุลวณิชย์
47	ระยอง	นางสาวพรพิมล เพาะปลุก
48	ราชบุรี	นางสาวเจนจิรา บุตตาแสง
49	ลพบุรี	นางสาวปภาวิ ภูพิมพ์
50	นครพนม	นายไท ชัยอมฤต
51	ลำพูน	นายเจษฎา ปาใหม่
52	เลย	นางสาวสุมิตรา เชื้อเมืองแสน
53	ศรีสะเกษ	นางสาวจริยา จิตรมัน
54	สกลนคร	นายณัฐพล นามวงศ์เนาวิ
55	สงขลา	นางสาวชมพูนุช เจือจันทร์

56	สตูล	นางสาวรัตติยา มีษา
57	สมุทรปราการ	นางสาวสายสุนีย์ ศรีธรรม์
58	สมุทรสงคราม	นางสาวณัฐติญา กลั่นวารี
59	สมุทรสาคร	นางสาววิราวรรณ ปานทอง
60	สระแก้ว	นางสาวอัมพกา คุมกา
61	สระบุรี	นางสาวนุสบา กางกรณ์
62	สิงห์บุรี	นางสาวปณัฏฐพร สงวนสุขธิกุล
63	สุโขทัย	นางสาวสกุลรัตน์ มั่นคง
64	สุพรรณบุรี	นางสาวณัฐพร การะเกตุ
65	สุราษฎร์ธานี	นายณัฐกุล ลังกรณ์
66	สุรินทร์	นายบุญส่ง ดวงเพชร
67	หนองคาย	นางสาวนัตตา อติโรจนกิจเจริญ
68	หนองบัวลำภู	นางสาวรัชดา สุขใจ
69	อ่างทอง	นางสาวสุกัศสร หาญลำยวง
70	อำนาจเจริญ	นางสาวนฤมล จันทนะชาติ
71	อุดรธานี	นายจักรกฤษณ์ โพธิกา
72	อุดรดิษฐ์	นายวีรพล แก้วพันธ์อำ
73	อุทัยธานี	นางสาวโสภิตา สุตา
74	อุบลราชธานี	นางสาวมะลิวัลย์ จันทร์เพ็ชร
75	ภูเก็ต	นายชัยสิริ สุธาประดิษฐ์

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ผลงานวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาตรี

ตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

1. ตามเพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	เพศชาย	24	32.0	32.0	32.0
	เพศหญิง	51	68.0	68.0	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

2. อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	15	1	1.3	1.3	1.3
	16	28	37.3	37.3	38.7
	17	42	56.0	56.0	94.7
	18	4	5.3	5.3	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

3. เกรดเฉลี่ย

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	4.00-3.50	58	77.3	77.3	77.3
	3.49-3.00	14	18.7	18.7	96.0
	2.99-2.50	3	4.0	4.0	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

4.สถานภาพครอบครัว

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	56	74.7	74.7	74.7
	พ่อหรือแม่ถึงแก่กรรม	6	8.0	8.0	82.7
	พ่อแม่แยกกันอยู่	3	4.0	4.0	86.7
	พ่อแม่หย่าร้างกัน	6	8.0	8.0	94.7
	อยู่กับพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง	4	5.3	5.3	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

5. รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า5,000	9	12.0	12.0	12.0
	5,001-10,000	25	33.3	33.3	45.3
	10,001-20,000	18	24.0	24.0	69.3
	20,001-30,000	7	9.3	9.3	78.7
	30,001-40,000	8	10.7	10.7	89.3
	40,001-50,000	3	4.0	4.0	93.3
	50,001ขึ้นไป	5	6.7	6.7	100.0
	Total	75	100.0	100.0	

6. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การอบรมเลี้ยงดู และคุณลักษณะผู้นำเยาวชน

6.1 การอบรมเลี้ยงดู

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
แบบมีเหตุมีผล	75	2.63	4.75	3.9100	.44767
แบบเผด็จการ	75	1.00	3.13	1.6433	.55852
แบบปล่อย	75	1.00	3.25	1.9550	.54317
แบบปฏิเสธ	75	1.00	2.63	1.3783	.38444
Valid N (listwise)	75				

6.2 คุณลักษณะผู้นำ

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ลักษณะทางกาย	75	2.86	5.00	4.4076	.45944
ภูมิหลังทางสังคม	75	3.20	5.00	4.3307	.48042
สติปัญญา	75	2.80	5.00	4.0453	.54483
บุคลิกภาพ	75	3.11	5.00	4.2993	.45077
ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน	75	3.20	5.00	4.4480	.47173
ลักษณะทางสังคม	75	3.00	5.00	4.4233	.54210
Valid N (listwise)	75				

ผลงานวิจัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี

7. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำเยาวชนจำแนกตามเพศ

	sex	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
คุณลักษณะผู้นำ	เพศชาย	24	4.3765	.42242	.08623
	เพศหญิง	51	4.3018	.39956	.05595

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
คุณลักษณะ ผู้นำ	Equal variances assumed	.529	.469	.742	73	.461	.0747	.10072	-.12605	.27543
	Equal variances not assumed			.727	42.943	.471	.0747	.10279	-.13260	.28199

8. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนแยกเป็นรายด้าน

		แบบมีเหตุมีผล	คุณลักษณะผู้นำ
แบบมีเหตุมีผล	Pearson Correlation	1	.376(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.001
	N	75	75
คุณลักษณะผู้นำ	Pearson Correlation	.376(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.001	.
	N	75	75

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

		แบบเผด็จการ	คุณลักษณะผู้นำ
แบบเผด็จการ	Pearson Correlation	1	-.243(*)
	Sig. (2-tailed)	.	.035
	N	75	75
คุณลักษณะผู้นำ	Pearson Correlation	-.243(*)	1
	Sig. (2-tailed)	.035	.
	N	75	75

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

		แบบปล่อย	คุณลักษณะผู้นำ
แบบปล่อย	Pearson Correlation	1	-.317(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.006
	N	75	75
คุณลักษณะผู้นำ	Pearson Correlation	-.317(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.006	.
	N	75	75

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

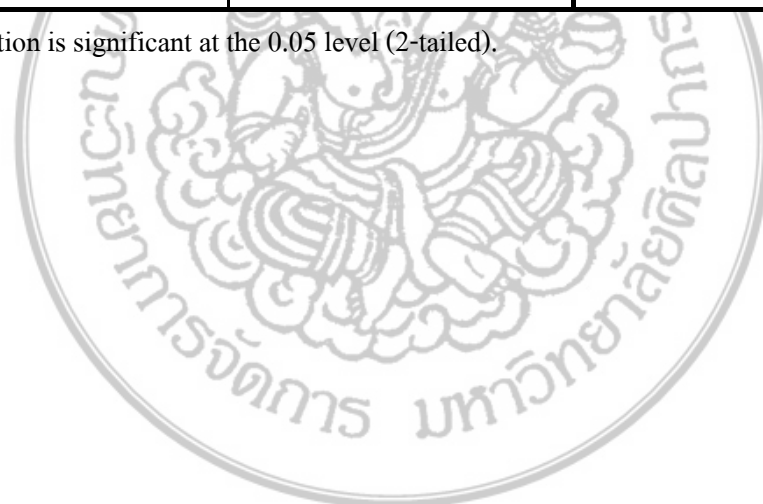
		แบบปฏิเสศ	คุณลักษณะผู้นำ
แบบปฏิเสศ	Pearson Correlation	1	-.318(**)
	Sig. (2-tailed)	.	.005
	N	75	75
คุณลักษณะผู้นำ	Pearson Correlation	-.318(**)	1
	Sig. (2-tailed)	.005	.
	N	75	75

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

8.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับคุณลักษณะผู้นำเยาวชนภาพรวม

		การอบรมเลี้ยงดู	คุณลักษณะผู้นำ
การอบรมเลี้ยงดู	Pearson Correlation	1	-.257*
	Sig. (2-tailed)	.	.026
	N	75	75
คุณลักษณะผู้นำ	Pearson Correlation	-.257*	1
	Sig. (2-tailed)	.026	.
	N	75	75

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ผลงานวิจัยนักศึกษา ระดับปริญญาตรี

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล นางสาวกนกนันทน์ สายอุบล
วัน เดือน ปีเกิด 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531
ที่อยู่ 116/533 ม.11 ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2549 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการชุมชน
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
ชื่อ-สกุล นางสาวสุนันทวดี ศรีสง่า
วัน เดือน ปีเกิด 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529
ที่อยู่ 43/1 ม.4 ต.ไม้เค็ด อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25230
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนปราจีนกัลยาณี
พ.ศ. 2547 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิค
ปราจีนบุรี
พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการชุมชน

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี